

DR A U G A S

PERIODICALS
October 1, 1996

THE LITHUANIAN WORLD - WIDE DAILY

Vol. LXXXVI Kaina 50 c.

ANTRADIENIS - TUESDAY, SPALIO - OCTOBER 1, 1996

Nr. 191

Baltijos valstybės nori saugumo garantų

Trijų prezidentų pareiškimas

Ryga, rugsėjo 30 d. (DPA) — Baltijos valstybės siekia aiškesnių saugumo garantų iš Vakarų ir pilnateisės narystės NATO, šeštadienį pareiškė Latvijos, Estijos ir Lietuvos prezidentai.

Estijos, Latvijos ir Lietuvos prezidentai Lennart Meri, Guntis Ulmanis ir Algirdas Brazauskas išplatino pareiškimą, kuriame apibūrinami konkretūs žingsniai regiono saugumui stiprinti.

Prezidentai pareiškė, jog jų šalys ketina sustiprinti diplomatinės pastangas ir užsitikrinti visų Šiaurės Atlanto sąjungos valstybių paramą savo siekiui tapti NATO naremis.

Šis pareiškimas — tai atsakas į JAV gynybos ministro William Perry tvirtinimą, kad Baltijos valstybės nepasiruošusios narystei NATO. Tai jis pareiškė rugsėjo 27 d., pridurdamas, kad vieną dieną visos trys Baltijos valstybės taps sąjungos dalimi. „Aš manau, kad jos dar nepasiruošusios narystei, bet pabrėžiu žodžius 'dar ne'“, pasakė žurnalistas W. Perry, kai šie jo paklausė apie planuojamą NATO išplėtimą pirmąjį etapą kitais metais, nepaisant Rusijos pasipriešinimo.

Perry gyrė Baltijos šalis už sunkų darbą, tobulinant ginkluotąsias pajėgas, už bendradarbiavimą su NATO Bosnijoje bei dalyvavimą programoje „Partnerystė vardan taikos“. „Svarbiausia karinės sąjungos savybė yra sugebėjimas apginti savo narsę, jei jos būtų užpuoltos. Todėl kiekvienos NATO valstybės karinės pajėgos turi turėti nors minimalią pajėgumą ir tam tikrą suderinamumą su sąjungos nuomone. Baltijos šalys dar neturi tokio pajėgumo, bet jos labai daug dirba, kad jį pasiektų“, sakė William Perry.

Spaudos konferencijoje dalyvavęs JAV ambasadorius NATO Robert Hunter pareiškė: „mes iš pradžių norime įsitikinti, kad jos (Baltijos šalys) gali

būti vėliau priimtos. Bet mes ketiname plėsti ir stiprinti programą 'Partnerystė taikai', kad jos nesijaustų atstumtos“.

Baltijos valstybių prezidentai savo pareiškime pažymėjo, jog Baltijos šalys yra pasiryžusios didinti išlaidas krašto gynybai ir pasiruošti „gintis ir būti pasirėmusios ginti kitas Europos valstybes“.

Užsienio reikalų ministrų nuomonė

Latvijos užsienio reikalų ministras Valdis Birkavs pareiškė, kad Latvija neatsisakys siekio tapti NATO nare. Lietuvos užsienio reikalų ministras Povilas Gylys pažymėjo, kad Lietuva ir toliau sieks įsijungti į sąjungą vienu metu su kitomis Rytų Europos valstybėmis. „Šiuo metu nuomone apie ribotą NATO išplėtimą yra gana įtakinga, bet Lietuva mano, kad visos šalys, siekiančios narystės sąjungoje, turi būti priimtos vienu metu“, sakė P. Gylys.

Estijos pareigūnas pareiškė, kad Talinas taip pat norėtų, jog NATO suteiktų tam tikrus politinius įsipareigojimus šalims, kurios dabar netaps sąjungos narėmis.

W. Perry: „Jūs galite didžiuotis savo karais“

Lietuvos krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius penktadienį gavo pagyrimų kupiną JAV gynybos sekretoriaus William Perry laišką, kuriame jis dėkoja, kad Lietuva pakvietė ateinančiais metais savo teritorijoje surengti didesnę trijų Baltijos valstybių karines pratybas. Perry laiške teigia, kad pratyboms „Baltic Challenge'96“ Latvijoje vadovavę JAV instruktoriai gerai įvertino Lietuvos karių pasiruošimą. „Jūs galite didžiuotis savo karais“, rašė JAV gynybos sekretorius.

Tą pačią dieną William Perry pareiškė apie Baltijos valstybių nepasiruošimą NATO narystei.

Tėvynės sąjungos-Lietuvos konservatorių pirmininko Vytauto Landsbergio

Pareiškimas dėl Lietuvos narystės NATO

Vilnius, rugsėjo 30 d. — Vakarų blaškymasis dėl Baltijos valstybių noro įstoti į NATO gali būti paaiškinamas ne tik taikstymusi prie Kremliaus ketinimų, bet ir nerimu dėl Rusijos nestabilumo. Atsilenkanti per Sibirą energetinė krizė, streikų banga ir galima Rusijos Šiaurės neaprupinimo katastrofa kelia didžiulių klausimų jau šiandien. Baltijos valstybių saugumas, mano Vakarų politikai, gali palaukti, nors požiūris „galbūt joms nieko neatsitiks“ kaip tik nėra labai atsitiktinis.

Šiame kontekste JAV gynybos sekretoriaus nuomone, kad Baltijos šalys dar nepasiruošusios narystei NATO, turėtų kelti ne suirzimą, o konkrečius klausimus:

a) kadangi problema yra pasirengimas, tai ar NATO padės sudaryti mums pasirėmimo

tvarkaraštį?
b) kadangi 1997-ieji tikrai nėra įstojimo metai, tai iš kur atsiranda kliūčių Lietuvai vienu metu su Lenkija pradėti derybas dėl Lietuvos įstojimo į NATO kada nors ateityje?

JAV kongreso Atstovų rūmų rugsėjo 26 d. vienbalsiai priimta rezoliucija apie Baltijos regiono ekonominę raidą, ekologinį tašumą ir stabilumą pirmuoju punktu pabrėžia trijų Baltijos valstybių teisę vykdyti savarakišką užsienio politiką NATO narystės klausimu. Tuo būdu atmetamas Rusijos diktatas, dar sykį patvirtinama JAV prezidento nuostata, kad jo šalies interesas — Baltijos šalių nepriklausomybė. Rezoliucijai, už kurią turime pirmiausiai būti dėkingi iniciatoriui Kongreso atstovui Christopher Cox, neprieštarauja ir gynybos sekretoriaus William Perry posakio es-

Rugsėjo 13 d. Kaune, Gedimino gatvėje, ant Karinių oro pajėgų štabo pastato buvo atidengta paminklinė lenta generolui Stasiui Raštikiui. Iškilnėse dalyvavo Kauno igulos padalinio kariai, svečiai, gausiai susirinkę kauniečiai išgirdo gen. S. Raštikio kalbą, pasakytą 1970 m. Los Angeles, minint Lietuvos kariuomenės 59-ąsias metines garso įrašą. Pažymint gen. Raštikio 100-ąsias gimimo metines, kalbėjo Lietuvos KAM vadovas Linas Linkevičius, Kauno vicemerė Vincė Vaidevutė Margevičienė, kiti oficialūs asmenys. Šia proga Kauno Karo muziejuje buvo atidaryta paroda, kurioje eksponuojami dar lig šiol nematyti eksponatai, saugoti šeimos archyve, Stasio Raštikio vardu numatyta pavadinti vieną iš Kauno gatvių bei kariuomenės kovinį junginį.

Nuotr. „Kauno dienotė“. Paminklinės lentos gen. S. Raštikiui atidengimo ceremonijoje dalyvavo generolo dukros Laimutė Dabravalskienė, Meilutė Alksnienė ir (viduryje) dimisijos pulkininkas Antanas Malijonis.

Lietuvos taikdariai grįžo iš Bosnijos

Vilnius, rugsėjo 26 d. (AGEP) — Atsikepę po pusės metų taikos įgyvendinimo misijos Bosnijoje, ketvirtąjį Lietuvos taikdarių būrio kariai renkami tolesnį savo gyvenimą, kelia. Maždaug pusę jų dirbs Lietuvos tarptautiniame taikos palaikymo pajėgų centre Rukloje, kita dalis grįš į ankstesnę tarnybą vietą arba užims aukštesnes pareigas įvairiuose ginkluotųjų pajėgų daliniuose, o penki šio būrio kariai taikos įgyvendinimo misiją tęs drauge su Baltijos taikos palaikymo batalionu (BALTBAT) lietuvių kuopa.

Dalis LITPLA-4 būrio karių pristatyta valstybės apdovanojimams, kuriuos Kariuomenės dienos — lapkričio 23-osios — proga savo dekretu paskirti ketina prezidentas Algirdas Brazauskas.

„Padarėme tai, ką galėjome, o kas gali, tegul padaro geriau“, šiuos Romos im-

Rugsėjo 26 d. Krašto apsaugos ministerijoje surengtose iškilnėse paskelbta apie tai, jog trims šio būrio kariams suteikti aukštesni kariniai laipsniai, du taikdariai buvo apdovanojami vardais ginklais, o daugeliui būrio karių pareikštos padėkos.

Č. Jursėnas pritaria Baltijos šalių prezidentų pareiškimui

Vilnius, rugsėjo 30 d. (AGEP) — Seimo pirmininko Česlovo Jursėno nuomone, „teisingai pasielgė trijų Baltijos valstybių prezidentai, kad ne po vieną kalbėjo, o padarė bendrą pareiškimą aktualiu joms integracijai į NATO klausimu“. Pirmadienio spaudos konferencijoje jis sakė, remias „visas diplomatinės pastangas, kuriomis aiškina Lietuvos, Latvijos ir Estijos poziciją“.

Č. Jursėnas pabrėžė, kad Lietuvos valstybinė politika mė: „Baltijos šalys bus NATO narės, jeigu to norės ir kada pasirengs“.

peratoriaus Julijaus Cezario žodžius iškilnėse citavo LITPLA-4 būrio vadas vyresnysis leitenantas Darius Vaičiškuskas, nuo šiol dirbsiantis Generalinio štabo Taikos palaikymo skyriaus vyriausiuoju specialistu.

Karių pagerbimo ceremonijoje buvo prisimintas ir balandžio mėnesį Bosnijoje tragiškai žuvęs LITPLA-4 būrio taikdarys vyresnysis leitenantas Normundas Valteris, kurio atminimas įamžintas Danijos Viborgo taikos palaikymo pajėgų mokymo centre. Čia jam ir drauge su lietuvių žuvusiam Danijos kariui Arnei Andersenui atidengtas paminklas.

Rugpjūčio pabaigoje grįžę iš pusės metų misijos buvusioje Jugoslavijoje, kariai atostogavo ir tuo pačiu savo ketinimus tar-

nauti ginkluotose pajėgose derino su Krašto apsaugos ministerijos ir Kariuomenės vadovais. Pasak KAM Personalo departamento direktoriaus Antano Bernoto, beveik visų šio būrio karių pageidavimai buvo patenkinti.

LITPLA-4 būrys buvo dislokuotas netoli Dobojaus — daugiau kaip už šimto kilometrų į Šiaurę nuo Tuzlos. Šiaurės šalių ir Lenkijos brigadai priklausiusio Danijos bataliono karių gretose lietuvių pusės metų misiją atliko drauge su Estijos ir Latvijos taikdariais.

Beje, toje pačioje vietoje bus dislokuoti ir Baltijos taikos palaikymo bataliono (BALTBAT) Lietuvos kuopos kariai, kurie savo igūdžius šiuo metu tobulina Danijoje. Pusę jų drauge su šios Šiaurės šalies batalionu spalio 2 d. išvyksta į Bosniją, o likusioji dalis prisi-

Geležinkelio avarija Klaipėdos rajone

Klaipėda, rugsėjo 30 d. (AGEP) — Pirmadienį 11 val. ryte Klaipėdos priemiestyje, geležinkelio stotyje „Draugystė“ pastebėta avarija. Prakiuro viena iš ant geležinkelio bėgių stovėjusių sąstato cisternų.

buvo, yra ir bus normalūs, geri ir net labai geri santykiai su visais kaimynais, ir tai yra pagrindinė sąlyga jungiantis ir tarptautines ekonomines, politines bei karines struktūras. Anot jo, antinacionalinė politika tai — „santykių su kaimynais kaitinimas, kiršinimas, gadinimas“.

Seimo pirmininkas pripažino, kad Lietuva nėra taip pažangusi techninio, ekonominio, karinio pasiruošimo srityje kaip Danija, Belgija ar kitos šalys. Tačiau jis pabrėžė, kad Lietuvoje per pastaruosius metus nemažai padaryta ta kryptimi ir kad „esame teisingame kelyje“.

Apie 1 toną iš 60 tonų joje buvusio anglies disulvido išsiliejo ant žemės.

Klaipėdos miesto sukarintos priešgaisrinės apsaugos dalinio viršininko pavaduotojas pulkininkas leitenantas Algimantas Kloviškis Eltai sakė, kad pagal 11:20 val. gautą signalą į įvykio vietą atvykę 30 dalinio darbuotojų ėmėsi švino lopyti maždaug 15 centimetrų dydžio įtrūkimo, per kurį bėgo skystis. 2 v. p.p. skystis nutekėjimas buvo sustabdytas.

Išsiliejęs skystis yra labai nuodingas ir degus. Avarijos padarinius likviduoja ir stoties avarinės tarnybos, policija. Žmonės maždaug kilometro spinduliu nuo įvykio vietos yra evakuoti. Sustabdytas skystis tekėjimas, maždaug 900 kvadratinė metrų užterštas plotas bus barstomas gesintomis kalkėmis, o po to oro mechaninėmis putomis. Cisternoje likęs skystis bus perpumpuotas į kitą cisterną.

Gaisro išvengti pavyko, žmonės nenukentėjo. Avarijos priežastis ir padaryta žala tiria speciali komisija.

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500

TELEFAKSAS (312) 585-8284

Pasaulio naujienos

(Remiantis DPA, Reuter, BNS INTERFAX, ITAR-TASS, BelaPAN žinių agentūrų pranešimais)

Jeruzalė. Jungtinių Amerikos Valstijų prezidentas Bill Clinton sekmadienį pareiškė, jog Izraelio ministras pirmininkas Benjamin Netanyahu ir Palestinos prezidentas Yasser Arafat sutiko kitą savaitę atvykti į Vašingtoną tartis dėl padėties suregulavimo regione. Vašingtone įvyksiančios konferencijos tikslas — nutraukti praėjusią savaitę Izraelio ir Palestinos pasienyje kilusią smurto bangą.

Bill Clinton apie būsimąjį aukščiausio lygio susitikimą paskelbė dar prieš gaudamas palestiniečių ir Egipto sutikimą jame dalyvauti. Manoma, kad tokį žingsnį Clinton žengė būsįtaudamas, kad jo palaikoma Taikos proceso politika gali žlugti likus vos penkioms savaitėms iki JAV prezidento rinkimų.

Benjamin Netanyahu savo ruožtu pareiškė, jog tikisi, kad būsimoji konferencija padės vėl atstatyti taiką regione.

Kairas. Sekmadienį, praėjus dienai po to, kai pasienio ruožas tarp Gazos sektoriaus ir Egipto palestinietis policininkas užėmė Izraelio pasienio postą ir jame iškėlė Palestinos vėliavą, buvo ramu. Egipto agentūra MENA pranešė, jog Izraelio kariškiai atstatinėja spygliuotą užtvartą, kurias riaušių metu buvo išvertę palestiniečiai demonstrantai. Užgrobtasis pasienio postas buvo grąžintas Izraeliui.

Jungtinės Tautos. Per pastarąsias dienas 92 valstybės pasirašė branduolinių bandymų uždraudimo sutartį.

Pirmasis pasirašymo procesas rugsėjo 24 d. pradėjo JAV prezidentas Bill Clinton. Vėliau sutartį pasirašė kitos branduolinę ginkluotę turinčios valstybės — Rusija, Prancūzija, Didžioji Britanija ir Kinija.

Kad sutartis įsigaliotų, reikia kad ją ratifikuotų 44 valstybių, kuriose veikia branduoliniai reaktoriai, įstatymų leidėjai. Indija, kurios parašas po sutartimi būtinas, pareiškė, jog „niekada nepasirašys sutarties, nei dabar, nei vėliau“, kol nebus oficialiai susitarta dėl visos branduolinės ginkluotės sunaikinimo. Kol kas iš 44 valstybių, kurių vadovų parašai būtini po sutartimi, ją pasirašė 37.

Kaliningrado srities administracijos vadovas pareiškė, turis informacijos, rodančios, kad į valdžią srityje veržiasi asmenys, prisidėję prie Čečėnijos konflikto sukėlimo. Jis taip pat pasakė, kad srities „germanizacijos“ problema yra išgalvota.

Prasidėjo įtariamojo žurnalisto V. Lingio nužudymo apklausa

Vilnius, rugsėjo 30 d. (AGEP) — Pirmadienį pradėta vieno „Vilniaus brigados“ vadeivų Igorio Tiomkino apklausa. I. Tiomkinas apkaltintas bendrininkavimu nužudant žurnalisto V. Lingio, turto prievartavimu ir gaujos organizavimu. Vilniaus pirmosios apylinkės teismo teisėja Nijolė Piškinaitė sekmadienį jam paskyrė kardomąją priemonę — suėmimą.

„Vilniaus brigados“ vadeiva i Lietuvą buvo atgabentas penktadienį iš Vokietijos.

Tirana. Devyni buvę Albanijos komunistų partijos vadovai teismo sprendimu turės praleisti už grotų iš viso 152 metus. Tokia bausmė Albanijos teismas jiems paskyrė už dalyvavimą genocide ir nusikaltimuose prieš žmoniją. Teismas pripažino, jog kaltinamieji, tarp kurių yra ir buvę slaptosios Albanijos policijos vadovai, įsėkė istremti daugelį žmonių į šalies provinciją vien už jų antikomunistinius įsitikinimus. Penki iš devynių kaltinamųjų yra pasitraukę iš Albanijos, todėl buvo nuteisti už akių. Po komunistinio režimo žlugimo Albanijoje jau nuteisti 23 buvę komunistų partijos ir slaptosios policijos vadovai.

Rusijos prezidentas, kalbėdamasis su gynybos ministru Igor Rodionov, kuris aplankė jį Centrinėje klinikinėje ligoninėje Maskvoje, kad atsisakytų apie savo konsultacijas su NATO valstybių gynybos ministrais Bergene, pareiškė, kad NATO pirmiausia turi susitariti su Rusija, o jau tik po to reformuoti ir plėsti. Pasak B. Jelcin, NATO siūlo atvirktinę tvarką — iš pradžių plėstis, o po to susitarti su Rusija, bet Rusija su tuo nesutiks.

Estijos prezidentas Lennart Meri pareiškė, kad jo šalis neturi teritorinių pretenzijų Rusijai ir pasiruošusi pasirašyti sutartį dėl valstybinės sienos. Tačiau derybose su Rusija Estija negalinti atsisakyti 1920 m. Tartu taikos sutarties kaip šalies valstybingumo pagrindo. Tai prezidentas pasakė ketvirtadienį susitikęs su Estijos ir Šveicarijos žurnalistais.

Laikraštis „Dagens Nyheter“ pateikė Švedijos parlamentaro tvirtinimą, jog Švedija informaciją apie Rusiją gali gauti Baltijos valstybėse esančių radiolokacinių prietaisų pagalba. Anot jo, kuriant šias radarus stotis Baltijos valstybėse, Švedija skyrė 40 mln. kronų ir dabar jos ginkluotosios pajėgos gali per šias stotis gauti informaciją.

Rusijos Valstybės Dūmos NVS reikalų ir ryšių su tėvynainiais ometo pirmininko pavaduotojas Anatolij Čechejev per spaudos konferenciją Valstybės Dūmoje pareiškė, kad Estijos vadovybė vis labiau linksta į antirusiškas pozicijas, dabar Estijoje baigiamas teisiskai apiforminti diskriminacinis režimas. Jo duomenimis, iš 500,000 rusakalbių gyventojų Estijos pilietybę gavo tik 190,000. A. Čechejev pasiūlė imtis ekonominių sankcijų prieš Estiją, uždrausti laivams su Rusijos vėliava įplaukti į Estijos uostus, rekomenduoti Rusijos, kitų NVS šalių komercinėms ir valstybinėms struktūroms negabenti savo krovininių per Estijos teritoriją.

KALENDORIUS

Spalio 1 d.: Šv. Teresė Kūdikių Jėzaus (1873-1897). Remigijus, Emanuelis, Jonile. Regimantas. 1602 m. mirė rašytojas Jonas Bretkūnas. 1885 m. gimė valstybininkas kun. Mykolas Krupavičius.

Spalio 2 d.: Šventieji Angelai sargai; Modestas, Liza, Girdutis, Pavai.

SVEIKATOS KLAUSIMAI

KAIP DAŽNAI REIKĖTŲ
TIKRINTI CHOLESTEROLĮ?

DANIELIUS DEGĖSYS, M.D.

Šiais laikais cholesterolis yra populiari tema. American College of Physicians visai neseniai padarė formalų pareiškimą, kad žmonės per dažnai tikrina cholesterolį ir kad taip dažnai ji tikrinti nėra reikalo, ypač senesniems žmonėms. Žmonėms turintiems daugiau kaip 70 metų amžiaus cholesterolio kiekis organizme natūraliai mažėja, be to, tokiam amžiui cholesterolis kraujo indams nėra toks pavojingas kaip jaunystėje. Senstančio žmogaus arterijos tampa daugiau atsparios cholesterolio telkiniams, kurie jauno žmogaus arterijas sugadina. Pagal American College of Physicians, cholesterolis turėtų būti tikrinamas vyrams nuo 35 iki 65 metų, ir moterims nuo 45 iki 65 metų. Vyresniems, negu 65 metų, cholesterolis neturėtų būti tikrinamas dažniau negu kas penkeri metai.

Prieš šį pareiškimą pasisakė American Heart Association ir kitos sveikatos apsaugos organizacijos. Jų nuomone, cholesterolis turi būti tikrinamas visiems žmonėms, turintiems daugiau negu 20 metų, nepaisant, kokio amžiaus jie būtų. Jie sako, kad tokio tikrinimo tikslas yra ne tik nustatyti, koks yra bendras cholesterolio kiekis kraujyje, bet svarbiau yra nustatyti blogo ir gero cholesterolio santykį ir jį atitinkamai reguliuoti.

Cholesterolis į kūną patenka su maistu, bet kepenys jį irgi gamina. Jis yra reikalingas kūno audinių metabolizmui ir įeina į įvairių hormonų sudėtį, prisideda prie vitamino D metabolizmo ir kūno ląstelių sienelių standumo palaikymo bei imuniteto stiprinimo. Jeigu mes negautumėm cholesterolio su maistu, tai kepenys jo pagamintų tiek, kiek organizmui reikia. Cholesterolis randamas riebaluose, todėl, valgant riebią maistą, organizme susidaro jo perteklius, jis susikaupia arterijose ir jas užblokuoja. Toks arterijų užblokuojimas yra ypač pavojingas koronariniuose širdies induose, nes širdies raumuo, negaudamas pakankamai kraujo, staigiai miršta. Cholesterolis kraujyje cirkuliuoja mažų ir didesnių lašelių forma. Tie lašeliai būna apsupti baltymine medžiaga ir yra vadinami lipoproteinais. Didesni lašeliai yra vadinami žemo tūrumo lipoproteinais ir žymimi LDL (geras cholesterolis). LDL išnešioja cholesterolį po visą organizmą ir sudeda į audinius bei organus. Nesunaudoję cholesterolis plaukioja kraujyje arba susikaupia ant kraujotakų sienelių. HDL (geras cholesterolis) surenka nesunaudotą cholesterolį ir nuneša jį į kepenis, kur jis būna perdirbtas į tulžies junginius ir kartu su išmatomis pašalinamas iš organizmo.

Turintieji didelį bendro cholesterolio kiekį daugiausia turi padidintą žemo tūrumo LDL kiekį. The John Hopkins Medicinos mokykla rekomenduoja, kad suaugusiems, sveikiems ir niekuo nesiskundžiantiems asmenims, kurių LDL yra per 160 miligramų, arba tiems, kurių LDL yra per 130 miligramų, bet jie dar turi aukštą kraujo spaudimą arba žemesnį negu 35 miligramai HDL kiekį, jiems cholesterolį reikia tikrinti dažniau, mažinti LDL ir didinti HDL. Visiems kitiems, neturintiems širdies ligų, cholesterolį tikrinti dažniau negu kas

penkeri metai nėra reikalo. HDL organizme didėja žmogui sportuojant, prisilaikant vegetariškos dietos bei vartojant mažus kiekius alkoholio (ne daugiau kaip 3 uncijas dienėje). Moterims iki 65 metų amžiaus turi daugiau HDL negu vyrai, dėl to jos serga širdies priepuoliais rečiau negu vyrai. Po 65 metų jų LDL sumažėja ir prilygsta vyrų cholesterolio kiekiui. Gerai sveikatai palaikyti pageidaujamas HDL kiekis kraujyje yra 50-60 miligramų.

American Heart Association aiškina, jog studijos rodo, kad padidintas cholesterolis seniems žmonėms kenkia lygiai taip, kaip ir vidutinio amžiaus žmonėms, ir kad jo mažinimas duoda lygiai tokius pat geresnius rezultatus, kaip asmenims, jaunesniems negu 65 metų amžiaus. Žinoma, vyresniems, negu 75 metų, cholesterolis įtakos sveikatingumui neturi ir jo mažinimas tokiam amžiui mažai ką padeda.

Cholesterolio studijos buvo daromos daugeliu atvejų su jaunesniais negu 65 metų asmenimis. Tokio amžiaus žmonėms, turintiems širdies ligas, padidintas cholesterolis didina širdies priepuolių pavojų. Todėl kardiologai ragina mažinti cholesterolį visų pirma dieta, valgant daugiau daržovių ir vaisių, ir mažinant riebalus. Bet tiems, kuriems toks gydymas nepadeda, patariama gydytis vaistais. Profesorius Brown, Washington School of Medicine, Seattle, gydė vaistais 146 vyrus, turinčius aukštą LDL cholesterolį su ryškiais koronarinių indų pokitimais. Po dviejų su pusę metų vaistais gydytų grupėje, 73% turėjo mažiau širdies atakų, negu vaistais negydytų grupėje. Toks širdies atakų didelis sumažėjimas buvo susijęs su 39% LDL cholesterolio sumažėjimu. Taigi, vaistais galima sumažinti LDL cholesterolį. Yra apskaičiuota, kad, sumažinus bendrą cholesterolį 1%, širdies priepuolių pavojus sumažėja 2%.

Šiuo metu Amerikoje daugiau negu du milijonai žmonių, 65 metų arba vyresni, vartoja vaistus cholesterolio mažinimui. American College of Physicians sako, kad tiems, kurie yra turėję širdies priepuolius, toks gydymas yra geras, bet kitiems, kurie jaučiasi sveiki ir nėra sirgę širdies ligomis, padidinto cholesterolio gydymas vaistais ne tik nereikalingas, bet net pavojingas, nes vaistai duoda pašalinį veikimą, kenkia kepenims ir gali sveiką žmogų padaryti ligoniu. Jie net sako, kad sveikos moters turinčios daugiau kaip 65 metų, kurios turi padidintą cholesterolį jaučiasi geriau negu tos, kurios turi mažesnį cholesterolio kiekį.

SUAŽIAVIMAS
SVEIKATOS APSAUGOS
MINISTERIJOJE

Š.m. liepos 20 d. įvyko Kolegijos suvažiavimas, kur buvo pakviesti ir kiti ministrai. Po ministro dr. A. Vinkaus sveikinimų, svečių pristatymų ir pranešimų ministras perdavė toliau vesti suvažiavimą pavaduotojai sekretorei dr. Degūtienei. Pranešime darbotvarkėje buvo: susirūpinimas natūralaus gyventojų prieaugiu; padidintas mirtingumas; plitimas tuberkuliozės susirgimų, ypač Alytaus rajone; padaugėjimas alkoholio Kauno krašte; prarasta gyvenimo viltis; širdies ligų susirgimo padaugėjimas; darbingo amžiaus metai, surišti su

BAŽNYČIA LIETUVOJE IR
PASAULYJE

Kun. Antanas Ivanauskas (kairėje) su Telsių vysk. J. Vaičiūn jubiliejaus šventėje.

PENKIASDEŠIMT METŲ DIEVO IR
ŽMONIŲ TARNYBOJE

Iš gausios Ramanauškų šeimos (9 vaikai), kuri išsiskaido į Ivanauskų, Norkų, Macaičių ir Sepučių šeimas, 1921 m. gimė Antanas Ivanauskas, 1941 metais Antanas, kurį mes vadinsime Antaniuku, įstojo į Telsių kunigų seminariją. 1946 metais, vyskupo Prano Ramanausko išvintintas kunigu. Laikė trejų metų kunigas Antanas buvo siuntinėjamas net į aštuonias parapijas. Kunigas savo laiske rašo: „Man, kaip girdejoj, 10 metų teko vargti tolimoje šiaurėje, 73% turėjo mažiau širdies atakų, negu vaistais negydytų grupėje. Toks širdies atakų didelis sumažėjimas buvo susijęs su 39% LDL cholesterolio sumažėjimu. Taigi, vaistais galima sumažinti LDL cholesterolį. Yra apskaičiuota, kad, sumažinus bendrą cholesterolį 1%, širdies priepuolių pavojus sumažėja 2%.

Šiuo metu Amerikoje daugiau negu du milijonai žmonių, 65 metų arba vyresni, vartoja vaistus cholesterolio mažinimui. American College of Physicians sako, kad tiems, kurie yra turėję širdies priepuolius, toks gydymas yra geras, bet kitiems, kurie jaučiasi sveiki ir nėra sirgę širdies ligomis, padidinto cholesterolio gydymas vaistais ne tik nereikalingas, bet net pavojingas, nes vaistai duoda pašalinį veikimą, kenkia kepenims ir gali sveiką žmogų padaryti ligoniu. Jie net sako, kad sveikos moters turinčios daugiau kaip 65 metų, kurios turi padidintą cholesterolį jaučiasi geriau negu tos, kurios turi mažesnį cholesterolio kiekį.

1997 m. kiekvienam gydytojui bus 266 litų skirta gydymui. Kitais metais bus gauta 20,000,000 dolerių technologijai nupirkti. Lietuvoje yra 300,000 invalidų.

Įvyko diskusijos. Gamtos apsaugos ministro pavaduotojas dėl pagrausėjimo plaučių susirgimų kaltina automobilių padaugejimą Lietuvoje. Vokietijoje niekas pasak jo, nevažiuoja automobiliais, senesniais kaip 10 metų, o juos parduoda užsieniečiams. Tos mašinos neturi dujų išmetimų konvertorių. Vokietijoje jau veikia draudžiantieji įstatymai. Tada senas mašinas gausiai perka lietuviai. Bus įvestas įstatymas, kad senesnės nei dviejų metų mašinos būtų pertvarkytos, įdedant dujų valymo konvertorius.

Suvažiavimą lankė beveik visi vyriausioji ligoninių gydytojai arba jų pavaduotojai ir ministro pakviesta LML narė Pranė Šliutienė. Įvyko ilgos diskusijos ir konkretūs nuosprendžiai.

Pranė Šliutienė

EUCHARISTIJOS
BIČIULIŲ REKOLEKCIJOS

Rugpjūčio 17 d. Kaune, Palaimintojo arkivysk. Jurgio Matulaičio namuose, buvo surengtos kasmetinės tradicinės Lietuvos Eucharistijos bičiulių (EB) rekolekcijos, kurioms vadovavo ir šv. Mišias aukėjo kun. Lionginas Virbalas, SJ. Per šv. Mišias du nauji sąjūdžio nariai davė Eucharistijos Bičiulių prisaišką. Pirmosios ir antrosios konferencijų tema buvo „mąstymas“. Rekolekcijų vadovas kvietė dalyvius apmąstyti, kaip juos Dievas vedė šiuo laikotarpiu, kokie svarbiausi įvykiai buvo jų gyvenime. Kun. L. Virbalas pastebėjo, kad žmogui, „turtinam savimi“, „Dievo nereikia“. Trečioji konferencija buvo skirta kryžiaus ir Eucharistijos apmąstymui. Po konferencijų vyko diskusijos tikėjimo klausimais.

Eucharistijos Bičiuliai yra katalikų sąjūdis, vienijantis tuos, kurie siekia gilaus maldos ir rankos gyvenimo bei veiklos artimo meilės per nuosirdžią vienybę ir ypatingą pamaldumą Eucharistiniam Jėzui. Eucharistijos Bičiuliai, pasak Kauno EB grupės vadovo Z. Mištauto, rūpinasi išsaugoti, palaikyti ir puoselėti Eucharistijos garbinimą, dažnai priimti sakramentus, ypač Atgailos ir šv. Komunijos. Jie mokosi iš Eucharistinio Jėzaus mylėti žmones taip, kaip save aukodamas mylėjo Jėzus.

Pagrindiniai EB tikslai – vidinio gyvenimo ugdymas per vienybę su Viešpačiu ir glaudus ryšys su Bažnyčia per sakramentus. EB sąjūdis susikūrė 1969 metais. Jį palaimino kardinolas Vincentas Sladkevičius, anuomet buvęs vyskupu tremtiniu. Šio sąjūdžio iniciatorė buvo ses. Gema Stanelytė. Pirmieji ir EB sąjūdį įsitraukė kauniečiai ir šiauliečiai.

Šiuo metu Eucharistijos Bičiulių yra Vilniuje, Kaune, Kretingoje, Šiauliuose, Alvyte. Daugelis sąjūdžio narių sovietinės okupacijos metais aktyviai dalyvavo leidžiant ir platinant „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką“. Apie 20 iš jų yra kalbėję už savo ištikimumą, kiti buvo saugumo persekiojami ir tardomi. Šiuo metu Eucharistijos Bičiulius globoja kun. Jonas Boruta, SJ, ir tėvai jėzuitai.

-jp-

„Bažnyčios žinios“, Nr. 16)

bingų metų, Dievo ir žmonių tarnyboje.

Pusbrolis Č. Norkus
Los Angeles.

Šilalės bažnyčia, kurioje kun. A. Ivanauskas klebonauja jau 10 metų.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5598.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$95.00. Foreign countries \$110.00. Postmaster: Send address changes to Draugas - 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas matinant, pakvitatimai už gautas prenumeratas nesunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytų adreso, gavus iš jo mokėti, pažymima, iki kada yra užsimokėję.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$95.00	\$55.00	\$35.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$110.00	\$60.00	\$40.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$55.00	\$40.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$60.00	\$45.00	\$35.00
Užsakant į Lietuvą (Air cargo)	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00		
Užsakant į užsienį oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	

Vyriausias redaktorius Danutė Bindokienė
Administracinis Ignas Budrys
Moderatorius kun. Viktoras Rimelis

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.
- Redakcija straipsnius taisyti savo nuodžiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Prašome siunčiant pasiūlyti kopiją.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos priklauso nuo skelbimo trukmės ir jo turinio.

LENKIJOS BAŽNYČIA
KVIEČIA Į KOVĄ SU
ALKOHOLIZMU

Lenkijos Katalikų Bažnyčia kviečia ryžtingai kovoti su alkoholizmu. Bažnyčia turėtų atsisakyti laidoti nelegalius prekiautojus alkoholiu, rašo Lowicz vyskupas Alojzys Orszulik laiške, kuris liepos 28 d. buvo perskaitytas visose šalies bažnyčiose. Alkoholikams, pasak jo, gresia amžinasis pasmerkimas. „Neleiskime, kad mus valdytų velnias, vertiantis mus apgaulingai tikėti, jog žmogaus laimę galima rasti alkoholio butelyje“, tvirtina jis. „Visi žinome, kad alkoholio vartojimas grąsina asmenų pusiausvyrą, paralyžuoja jo judesius bei gebėjimą mąstyti, didina agresyvumą. Asmuo, kankinamas šios ligos, išleis paskutinį grašį alkoholio lašui, kad save apnuodytų, per tai griudamas savo sveikatą ir pažeisdamas savo krikščioniškąjį orumą“, priduria jis.

Alkoholis taip pat grąsina šeimas, yra nelaimingų atsitikimų darbe, katastrofų ir santuokinės ištikimybės laužymo priežastis. Juo užtvindomas vestuvės, laidotuvių ir krikštynų, rašo vyskupas, kuris sykiu yra Lenkijos Vyskupų konferencijos

visuomenės informavimo priemonių komisijos pirmininkas. Statistikos duomenimis, Lenkija pagal alkoholio suvartojimą pasaulyje užima trečią vietą po Rusijos ir Rumunijos. 10 proc. suaugusiųjų laikomi alkoholikais. Du penktadaliai vaikų susiduria su alkoholio problemomis, dėl šios priežasties ištįra 28 proc. santuokų. Rugpjūtį Lenkijos Katalikų Bažnyčia paskelbė „abstinencijos mėnesiu“.

„Bažnyčios žinios“, Nr. 15)

SUNG L. CHOU, M.D.
Vidusios ligos, akupunktūra
HOLY CROSS
PHYSICIANS PAVILION
3 fl. South, East Suites
Lithuanian Plaza Ct.
at California Ave.
Chicago, IL 60629
(312)-471-8142
Kašėmė Neturvilaitė

HOLY CROSS FAMILY
MEDICAL CENTER
740 W. 31st St.
Chicago, IL 60616,
(312)-225-0895

Cardiac Diagnosis, Ltd.
6122 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60629
Tel. 312-436-7798

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.

Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

LINAS A. SODRYS, M.D.
Optikologas/Akių Chirurgas
9630 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
708-436-0822
4140 W. 63rd St.
312-735-7799

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9666 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 998-4886
Valandos pagal susitarimą

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS - CHIRURGIJA
166 E. Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. - (312) 337-1286

EDMUNDAS VIČNAS, M.D., S.C.
Specialybė - Vidaus ligų gydymas
Kašėmė Neturvilaitė
6187 S. Archer Ave. (prie Austin)
Tel. (312) 966-7795

ARAS ŽUJOS, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center
Naperville Campus
1620 E. Ogden Ave., Suite 310
Naperville, IL 60563
Tel. 708-827-0888
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ - AKIŲ LIGOS
3800 W. 96 St. Tel. (708) 423-6161
Valandos pagal susitarimą
Pirm. 3 v.p.p. - 7 v.p.p. antr. 12:30-3 v.p.p.
treči. uždaryta, ketv. 1-3 v.p.p.
penkt. ir šešt. 9 v.p.p. - 12 v.p.p.

6122 S. Kedzie Ave., Chicago
(312) 778-0898 arba (312) 488-4441

DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
GYDO ODOS AUGIUS IR ŽAIZDAS IR
IŠSIPLĖTUSIAS KOJŲ VENAS
KOSMETINĖ CHIRURGIJA

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
Kab. Chicago uždarytas
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 998-6161
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, D.D.S., P.C.
4847 W. 163 St., Oak Lawn, IL
Pirmos apyl. su Northwestern un-to
diplomu, lietuviams sutvarkys dantis už
priešmą kainą. Pacientai priimami
absoluciai punktualiai. Susitarimai
(kalbėti angliskai) tel. 708-422-8280

SURENDER LAL, MD
Specialybė - Vidaus ligos
7722 S. Kedzie, Chicago, IL 60652
Tel. 312-434-2123
Valandos pagal susitarimą

Kab. tel. (312) 471-3388
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS - ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, IL 60652

BALTIJOS KRAŠTAI TAMPA „NIEKIENO ŽEMĖ“

VYTAUTAS BIELLAUSKAS

Penktadienį (rugšėjo 27 d.) JAV Krašto apsaugos ministras (sekretorius) William Perry, dalyvaudamas NATO krašto apsaugos ministrų suvažiavime Berne, Norvegijoje, pirmą kartą viešai patvirtino, jau nuo kiek laiko suponuojamą, Amerikos negatyvų apsisprendimą dėl Baltijos kraštų narystės NATO. Jis ten pasakė, kad Lietuva, Latvija ir Estija nesantys tinkami pasirošusios būti priimtoms į NATO. Jo nuomone, šie kraštai gali būti pakviesti tapti NATO nariais, kada vėliau. „Tai nereiškia niekuomet „ne“ – tik „ne šiuo metu“, pasakė Jerry. Jis sakė, kad Baltijos kraštai negali būti traktuojami lygiai su kitomis Europos valstybėmis, kaip Lenkija, Čekija ir Vengrija, kurių priėmimas į NATO bus netrukus svarstomas, nes šios valstybės ligi šiol nėra sugebėjusios sudaryti demokratines valdžias ir įvesti rinkos ekonomiką. Šis Perry pasisakymas yra labai nemalonus Lietuvai, Latvijai ir Estijai, kurios dėjo labai daug pastangų pasiekti tinkamą lygį, reikalingo tapti NATO naremis. Dažnai paskiri JAV ir kitų Europos valstybių atstovai yra tvirtinę, kad Baltijos valstybės esančios gerai pasirošusios ir tikrai gali turėti vilčių būti priimtoms į NATO. Deja, dabartinė realybė rodo, kad tai buvo netiesa. Taip pat yra sunku suprasti, kodėl minis-

tras Perry Bergene pasisakė, prieš Lietuvos narystę NATO, kai tuo tarpu jis tą pačią dieną nusiuntė Lietuvos Krašto apsaugos ministrui L. Linkevičiui laišką, kuriame labai pagyrė Lietuvos karo pajėgų „gerą pasirošimą“. Turbūt tai yra tipiška politinė retorika JAV būsimųjų rinkimų akivaizdoje, bet toks dvilypiškas niekam naudos neduoda.

„Niekieno žemės“ savoka ir jos įgyvendinimas

Noredama pataikauti Rusijai, JAV vyriausybė deda visas pastangas užtikrinti Rusijos saugumą ir turbūt taip pat jos įtakos sferas. Rusijos Krašto apsaugos ministras Igor Rodionov buvo taip pat susitikęs su NATO ministrais rugšėjo 26 d. Berne, kur jis su jais diskutavo taikos įgyvendinimą Bosnijoje. Jis pabrėžė, kad nesą jokio „strateginio būtinumo“ išplėsti NATO, nes „dabar Rusija nesudaro niekam jokio karinio pavojaus“. Jis sakė, kad Rusija, nepaisant nuomonių skirtumų, bendradarbiaus su NATO.

Šiame pasitarime buvo priimta išvada, kad Rusija galės būti pakviesta tapti NATO nare, bet jos narystę bus be balsavimo teisės.

Pagal kitų agentūrų žinias, kai kurie ministrai galvoje, kad gal būtų geras ženklas, jei JAV

ir Rusija pasirašytų pasižadėjimą apginti Baltijos valstybių saugumą. Nuostabus pasiūlymas: du „draugai“ Baltijos valstybes apgins, bet kas joms sudaro didžiausią pavojų, jei ne Rusija? Nejaugi ne tik norima padaryti Baltijos kraštus „niekienu žeme“, bet net dargi duoti Rusijai jas „globoti“. Kaip sena lietuviška patarlė sakdavo: „padaryti ožį sodininku (kuris ir medžių vaisius ir žieves nugrauš).“

Baltijos valstybių reakcija

Be abejo, Lietuva, Latvija ir Estija buvo labai nuviltos min. Perry pareiškimu. Lietuvos UR ministerija, kaip pranešė BNS, sakė, kad buvo „atkreiptas dėmesys“ į W. Perry pasisakymą ir išreiškė „nustebimą“ dėl jo kriterijų, panaudotų savo sprendimui pagrįsti. Ką gi galima daugiau daryti, kai mažesniems valstybėms tenka būti didžiųjų valstybių žaidimo figūrėlėmis? Be abejo, Rusija nenori turėti NATO artiau savo sienų. Šiuo metu Lietuva, Latvija ir Estija turi sienas su Rusija ir tuo būdu jos gali būti imamos kaip „buferiai“ prieš NATO. Ypač būtų gerai, jei tokie „buferiai“ būtų Rusijos „prižiūrimi“. Rusijai taip pat svarbu turėti lengvą kontaktą su savo „karine stovykla“.

Kaliningrade, kurį ji dabar yra gavusi per Lietuvos teritoriją. Jei Lietuva taptų NATO nare, tai gal ji pradėtų priešintis dėl kasdieninių Rusijos karinių transportų Lietuvos geležinkeliais. Rusija skundžiasi, kad jos piliečiai ir etniniai rusai yra „skriaudžiamos mažumos“ Baltijos kraštuose. Vakarai šias nesąmones neretai priima kaip faktus. Štai „vargšai rusai“, kurių masės buvo kolonizuotos Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje ir kurie dabar šių kraštų nenori palikti, turi gauti specialias mažumų privilegijas. Dabar, kai šie kraštai mėgina atsigausti po sovietinės (rusiškos) okupacijos, kuri taip sunaikino jų ekonomijas, jie turėtų atsiprašinėti savo buvusių okupantų ar jų palikuonių. Bet už ką?

JAV ir Vakarų laikysena

JAV laikysena šiek tiek skiriasi nuo kitų NATO valstybių nuomonių. Tiek Vokietija, tiek Italija ir Skandinavijos šalys yra ne kartą pareiškusios, kad reiktų Baltijos kraštams tapti NATO naremis kiek galima greičiau. Net Lenkija yra pabrėžusi, kad ji rems Lietuvos pageidavimą tapti NATO nare. Deja, JAV dominuoja NATO ir JAV vyriausybės pasisakymas turi sprendžiamą reikšmę. Tenka priėti išvados, kad JAV užsienio politika turi labai mažą palankumą mūsų atžvilgiu. Tai mes matėme buvusios adminis-

KULTŪROS MINISTERIJOS ŽINIOS

M.K. ČIURLONIO TĖVIŠKĖJE VĖL SKAMBĖS MUZIKA

1996 m. rugšėjo 22 d. Senojoje Varėnoje, Sv. Mykolo Arkangelo bažnyčioje buvo atidarytas muzikinės kultūros centras. Bažnyčioje pastatyti, iš Pietų Anglijos atvežti, vargonai, kurių išmontavimo, pervežimo ir sumontavimo bei restauravimo išlaidos – 80,000 Lt. apmokėjo Kultūros ministerija. Pirmajame koncerte vargonavo prof. L. Digrys, dalyvavo solistas V. Noreika, smuikininkė A. Aukštikalnytė, Lietuvos radijo ir televizijos vaikų choras (vadovė – R. Maleckaitė). 121-osios tautos genijaus gimimo metinės sutapo su naujųjų vargonų gimtadieniu.

Pasak šventės svečio kultūros ministro J. Nekrošiaus, ne veltui šio rudens ekvokacijos vidurdienį virš „Pavasario sonatos“ ir „Miško“ autoriaus gimtinės dangaus žydrinėje nebuvo nė vieno debesėlio.

M.K. Čiurlonio draugijos Senosios Varėnos skyrius ir Lietuvos muzikų rėmimo fondas sudarė sutartį, pagal kurią kas mėnesį fondas išpareigojo reng-

tracijos atidėliojimu atstatytos Lietuvos nepriklausomybės pažinimą; tai mes matome ir dabartinės administracijos dvilypį elgesį Baltijos kraštuose, t.y. mūsų, atžvilgiu. Suprantame, Lietuva pati tuo reikalu daug ko daro negali. Bet dabar ateina vėl laikas mums, JAV piliečiams ir šio krašto gyventojams, parodyti savo nepasitenkinimą savo vyriausybės linija. Turime gerą progą išreikšti savo protestą žodžiais ir laiškais, o netrukus ir savo balsavimuose. Mes negalime ramiai sėdėti ir tik stebėti, kai JAV vyriausybė, turbūt dėl net jai pačiai neaiškių priežasčių, beatgimstančiai Lietuvą nori palikti likimo valiai. Mes žinome, kad tokia politinė linija ne tik pakenks Lietuvai ir kitoms Baltijos valstybėms, bet ji pakenks ir Amerikai, nes ji priešina teisingumui ir žmogaus teisėms.

Taigi dabar mes turime progą pajudėti. Siūlau tuoj pat pradėti siųsti telegramas, faksus, e-mail ir laiškus į Baltuosius rūmus, prašant pakeisti savo politinę liniją Baltijos kraštų atžvilgiu, reikalaujant, kad jie būtų priimti į NATO be atidėliojimų – dabar. Reikia protestuoti prieš sekr. Perry pareiškimą ir sakyti, kad, jei ši JAV administracija (demokratai) šiuo reikalu nepakeis savo nuomonės, mes atitinkamai reaguosime steinančiuose prezidento rinkimuose.

ti Senosios Varėnos bažnyčioje koncertus. Taip pat numatoma rengti literatūros vakarus. Vienoje iš bažnyčios salių, talkinant M.K. Čiurlonio dailės muziejui, bus įrengta paroda, perausianti į ekspoziciją „M.K. Čiurlionis Senojoje Varėnoje“.

LIETUVIŠKO ŽODŽIO PUOSELĖTOJAI

Pilies gatvės name, kuris buvo minimas jau 1672 metais, atvėrė duris muziejus, apie kurį jau galvota 1939 metais. Jame galima matyti Vilniaus krašto istoriją nuo XIX a. antrosios pusės. Muziejuje veiks šio krašto miestelių etnografinės ekspozicijos. Ir, žinoma, bus įrengti Marijos bei Jurgio Šlapelių memorialiniai kambariai, nes muziejus įsikurs jų šeimos priklausiusiame name.

J. Šlapelis Vilniuje atidarė knygyną, pats leido ir platino lietuviškas knygas, redagavo A. Juškos lietuvių kalbos žodyną, rinko tautosaką, vertė lietuvių kalbą knygas. Abu su žmona buvo aktyvūs krašto lietuviškos kultūros propagatoriai. Muziejus reikalais rūpinosi Šlapelių testamentu vykdytojai. Muziejus reikalais rūpinosi Šlapelių testamentu vykdytoja Alma Gudonytė, kuri išaugo daug šeimos baldų, knygų, indų, ir net pianiną, kuriuo kažkada skambino pats M.L. Čiurlionis.

Namo restauravimo darbai truko trejus metus. Daug kartų restauruotame name susimaišė įvairių stilių architektūra, bet dabar ji sengtasi išlaikyti toki, koks buvo gyvenant Šlapeliams. Parengė Kultūros ministerijos atstovs spaudai

Rolandas Kvietkauskas

VISAGINO NAMUOSE JAU ŠILTA

Visagino mieste pradėta šildyti namus. Visaginą šildo ir karštą vandenį vamzdynu tiekia Ignalinos atominė elektrinė. Vandens netgi nereikia specialiai šildyti, nes jis šyla savaime, veikiant energoblokams. Vasarą šis vanduo išleidžiamas į Drūkšų ežerą.

Šiemet visaginiečiai už šildymą mokės 41 ct už kv. m. už karštą vandenį kiekvienas buto gyventojas 3.88 Lt. Vilniuje gyventojai už 1 kv. m. šildymą pernai mokėjo 2.4 Lt, už karštą vandenį vienas gyventojas per mėnesį turėjo mokėti beveik po 13 litų. Pasak Visagino miesto vadovų, visaginiečiai vis tiek nepatenkinti kainomis, nes pernai karštas vanduo ir buto šildymas kainavo pigiau. (LA 09.18)

NATO? „Niet“!

Danutė Bindokienė

Rodos, tai buvo tik trumpas straipsnelukas viename didžiųjų Čikagos dienraščių praejusio šeštadienio laidoje, bet jo efektas sukrečiantis: NATO atmetė Baltijos valstybių narystę... Žinoma, užuominų, kad taip bus padaryta, būta anksčiau, bet šį kartą pasakytą aiškiai ir tiesiai.

Penktadienį, rugšėjo 27 d., Berne, Norvegijoje, vykusiame NATO narių apsaugos ministrų suvažiavime, JAV Krašto apsaugos ministras (čia vadinamas sekretoriumi) William J. Perry pareiškė, kad Baltijos respublikos dar nėra pasirošusios tapti NATO nariu grupę jau tinkamos yra Lenkija, Vengrija bei Čekų Respublika. Visos jos labai greitai laiku sugebėjusios įsijungti į laisvosios rinkos ekonomiką, įtvirtinti demokratines vyriausybes ir modernizuoti savo kariuomenę pagal Vakarų standartus. Jų priėmimo į NATO procesas greičiausiai bus pradėtas ateinančiais metais.

Tiesa, JAV Apsaugos ministras visiškai neužtenkė durų ir Baltijos valstybėms, išsireikšdamas, kad jo rekomendacija šiuo metu nepriimti į NATO Lietuvos, Latvijos ir Estijos nereikia griežto „ne“, o tiksliau – „dar ne dabar“. Galbūt tas programos įgyvendinimo savo valstybėje, Lietuvai, Latvijai ir Estijai taip pat ateis lauktasis pakvietimas. W. Perry nepridūrė, kad, ir visas sąlygas išpildžius, dar reikės Rusijos palaiminimo, kuris vargiai bus duotas.

Verta pastebėti, kad viena pagrindinių sąlygų (galbūt ir visos kitos nuo jos priklauso) yra demokratine krašto valdymosi sistema. Iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad po 1990 m. visose trijose Baltijos valstybėse tokia sistema įgyvendinta. Ar jos visos neišsivadavo iš bolševikų okupacijos? Ar neįsijungė į valdžios komunistų? Ar laisvuose, demokratiškuose rinkimuose neišrinko tinkamų, savo valstybės bei jos gyventojų gerove besirūpinančių, žmonių? O kaip su ekonomija? Ar kiekvienam piliečiui, jeigu jis tik parodo ryžą ir stengiasi sąžiningai dirbti, nėra užtikrintas pragyvenimas? Ar krašto ūkis sparčiai neina pažangos keliu?

Kol negalime teigiamai atsakyti į visus tuos (ir daug kitų) klausimus, nesistebime, kodėl William Perry žodžiai (nors skaudūs) yra labai arti tiesos. Žinoma, ne visose trijose Baltijos valstybėse situacija vienoda – kiekviena jų turi ir savitų problemų, bet vis dėlto

mums labiausiai rūpi Lietuvos likimas.

Artejan Seimo rinkimams, Lietuvos piliečiai turi susimąstyti, o po to balsuoti tik už tuos asmenis, kurie žada pasukti valstybės vairą teigiamesne kryptimi. Pirmą kartą balsuotoi, galbūt ne visi suprato, kad rinkimai jau yra laisvi, tad nebūtina balsuoti už vienos partijos kandidatus – galima rinkti. Niekas už tai nepersekios, nebaisus. Tačiau per pastaruosius metus tauta galėjo daugią išmokti. Juk nuolat vyko susitikimai su užsienio žmonėmis, daugeliui teko ir patiems pakeliauti kituose kraštuose, pamatyti, kaip veikia demokratine santvarka. Jeigu ir šį kartą lietuviai išsirikins buvusius nomenklatūrinius, tai už Lietuvos ateitį niekas negali garantuoti. Vargiai ir antrą, ir trečią, ar dar kitoje, grupėje NATO panorės savo narių tarpe turėti Lietuvą.

Žinoma, visuomet dar užkliusios laukia Rusija, kuri su didžiausiu malonumu „priglaustų“ prie savo plačiosios kruties visus tris Baltijos valstybes. Juk dėl to taip griežtai priešinasi, kad jos nepatektų į NATO globą ir amžinai neišspręstų iš Maskvos „itakos sferos“ galimybių. Besiklauskant Jelcino ir jo vyriausybės užuominų, kad Lietuva, tapusi NATO nare, kažkaip pasidarytų pavojinga savo kaimynėi Rusijai, ima juokas. Aišku, čia tik dirbtinis būktavimas, kurių Maskva gali išgalvoti devynias galyles, kad savo tikslus pasiektų. William Perry ministru susitikime pakartojė ir kitą įprastą Rusijos pasakelę: Baltijos Valstybės skriaudžia rusakalbius, todėl jos pažeidžia demokratines santvarkos principus...

Vargiai Jelcinas, Perry ar Bill Clinton, kuris jau seniai „soka kazoką“ pagal Kremliaus muziką, galetų rusakalbių persekiojimu apkaltinti Lietuvą – paklausime užsienio lietuvių, apsilankančių tėvynėje, kaip dažnai (ypač sostinėje) dar griebiamasi rusų kalbos: net įstajogose, net kariuomenėje... Vadinasi, rusų kalba, tad ir rusiškai kalbantieji, lietuviams dar labai arti širdies.

Tačiau užsienio – ypač JAV gyvenantiems – lietuviams išvada aiški: mūsų pareiga vėl belstis į šio krašto vyriausybės duris, kad atkreiptų dėmesį į neteisėtą nusprendimą dėl Lietuvos priėmimo į NATO. Rinkimams artejan, tos durys yra lengviau atveriamos, ypač jeigu kreipiamasi į opoziciją. Mūsų darbas dar nepasibaigė.

Kryžius pakelėje. Birtonas.

TĖVYNĖS LABUI

BALYS RAUGAS

30

Visiems paplojus, senoji Ilgūnienė pakvietė pakelti vyno stiklus į jaunavežių sveikatą, o išgėrus, pasigirdo „Ilgiausių metų“. Jautė pareigą tarti porą žodžių ir Keraitis, kreipdamasis į tėvus, gimines ir svečius, pasisakė esąs laimingas, vedęs Danutę Ilgūnaitę, kurios brolis buvęs jo artimiausias bičiulis. Prisiminė ir savo viešnagę šioje sodyboje 1918 metų rudenį, kai mažytė Jono sesutė Danutė, kaip jis tada pasakė, buvo jau išvykusi į Kauną pas gerąją tetą, Ir šypsodamasis pabrėžė:

– Nemelavo mano bičiulis Jonas – aš ją ten ir suradau... Abu pajutome, kad esame skirti vienas kitam ir štai šiandien esame su jumis, kaip vyras ir žmona. Ačiū jums visiems už malonų priėmimą!

– Galėtumėte ir dažniau mums pasirodyti, – ištare motina.

– Manai, kad taip jau lengva pasitraukti nuo visokių darbų, – atkirto teta. – O, be to, kiek kartų aš tave mačiau Kaune?

Na, tai dabar jau lyg ir į varinius einate, – susirūpino tėvelis, – Danutė, uždainuok! Dainos kalba gražiausia.

– Gerai. Bet pritarkite visi! Aš dar atsimenu iš vaikystės laikų, kurią jaunimas labai mėgo. Ir užtraukė Nors vėtrės nūša anie mus...“

Dainą užbaigus, Keraitis prisiminė:

– Kai mudu su Jonu ėjome savanoriais į kariuomenę, draugai palydėjo su šia daina.

– Ačiū jums už nuotraukas: vienoje Jonelis su jumis, o antroje Danutė su jumis. Jos abi salone ant sienos. Pirmoji kviečia į liūdną susimąstymą, nors po tiek metų lyg ir apsiptatav, žinodama, kad jo gyvybė ant Lietuvos laisvės aukuro ne veltui. O antroji džiaugsma kelia – judvieji akys laime spindi. Ir ne tik tai man, motinai, šitaip atrodo – ir kiti panašiai pasako.

Užkandę ir pašnekučiavę, nusprendė šiek tiek pasigrožėti sodu, kurio pakraštyje rikiavosi avilais, kvepiantys medumi. O prie jų eilėmis suaugę aviečių ir serbentų krūmai.

Netrukus Keraitis artimieji užsiminė apie rytojaus pasimatymą. Sutarė susitikti bažnyčioje ir po pamaldų keliauti į Keraitių sodybą. Aš, išveikinant labai kvietė visą Ilgūnų šeimą, kad užsimegztų artimas giminytės bendravimas.

– Gerai, – pasakė tėvelis, – važiuosime dviem vežimais, bet ar visi tilpsime, tai nežinau.

Keraičiams išvažiavus, Ilgūnų giminė iki vėlumos šnekučiavosi po liepą, o nakvynei abu jaunieji pasirinko daržinę.

– Noriu, labai noriu pajusti tėviškos šieno kvapą ir sapnuoti laukų gėles su viversėlių giesme, – šnekėjo Danutė.

Sekmadienį du vežimai išriedėjo iš Ilgūnų sodybos. Po pamaldų jie nuėkė Keraičius, naujuosius jų gimines.

Ir Keraičių sodyboje vaizdas panašus į Ilgūnų: ir čia stalai lauke po šakotu ąžuolu. Ir čia didžiulis sodas su bičių aviliais. Bet sodo pakraštyje upokšnis, sruvenantis į Šešupę, o serbentų krūmai abipus tako, vedančio į gyvenamojo namo duris. Dešinėje pusėje gėlynas – rožės, jurginai, o viduryje medžio kryžius, patraukęs tetulės dėmesį:

– Šitokių liaudies meno kūrinių rūpėtų matyti prie Karo muziejaus...

– O man rūpėtų šitokių kryžiumi papuošti savąją sodybą, – atsiliepė Ilgūnas į sesers nuomonę.

Susėdus prie vaišių stalo, Keraitis motina, sveikindama jaunavežius, džiaugėsi puikia marčia ir ta proga įteikė jai, kaip ji išsireiškė, „šeimininkavimo simbolį“ – tautiniais raštais išaustą lininę staltiesę su ranklaustu.

Danutė, priimdama dovaną, pajuto norą viešu žodžiu pasidžiaugti savo vedybomis su Antanėliu:

– Dėkodama už dovanėles, turiu puikią progą garbiai išreikšti nuosirdžiausią padėką šioms namams, išauginusiems man šitokią puikų vyrą.

Besivaizdinant, pasikalbėję apie ūkio reikalus, prisiminė ir pasaulyje prasidėjusią ekonominę krizę. Užkliudę ir tautininkų partijos išgalejimą. Keraitis, priminęs prezidento Griniaus laikotarpį, raminančiai nuteikdamas, tvirtino:

– Reikia kantrybės. Ano meto drumzlės dar nenusėdo. Reikia vienybės, kuri atsirastų, tautiniam sąmoningumui sustiprėjus. Tada išnyks visokios partijėlės, kaip

mūsų senojoje Lietuvoje, kai buvo, anot Vinco Krėvės „Šarūno“ dramoje žodžių: „Kur kaimelis, ten ir pilaite, o joje gyvena valdovas“. Ir, žinote, tie valdovėliai, pasivadinę kunigaikščiais, tarpusavyje ne tikai riejoši, bet ir įjovėsi, atseit, kariavo. O kai užplūdavo tikras priekas – gūdai ar kryžiuočiai, tai, anot Krėvės, tai visi „valdovai“ pasislėpdavo kaip uodai plyšin, kad ir t tėvų vėles negaletų surasti. Bet atsirado gilaus proto kunigaikščiai – Vaidevutis, Mindaugas ir kiti – tautą suvienijo po viena vilniava ir štai šiemet minime Vytautą Didįjį, iškelusį Lietuvą į pasaulinio garso valstybę. Vytauto Didžiojo minėjimas, nusitęsdamas ištisus metus, turėtų sustiprinti mūsų tautinį sąmoningumą.

Keraitis, pagalvojęs, kad gal per ilgai ištempė savo mintį, juokdamasis pastebėjo:

– Kodėl nesustabdote mano plepejimo? – atsakė Ilgūnas.

– Jeigu šitaip, tai rūpi dar šiek tiek pridurti iš tos senosios istorijos, atseit paryškinti Lietuvos valstybingumo ištakas, siekiančias giliau už Vytauto Didžiojo laikotarpį bent šimtu penkiasdešimt metų. Tai Lietuvos karaliaus Mindaugo 1253-aisiais metais vainikavimo aktas, įprasminęs tautos savarankiškumo siekius, įvedus Lietuvą į ano meto Europos valstybių bendriją ir į istoriją įrašęs nesugrąžinamą tarptautinį argumentą. O karaliaus vainiką Mindaugas laimėjo per krikštą.

(Bus daugiau)

DZŪKŲ AŽUOLO ŠAKNYS

Laurynas Radziukynas – Kurnėnų mokyklos fondatorius

ANTANINA URMANAVIČIENĖ

1935 m. liepos 2 d. „Lietuvos aid“ pasirodė žinutė „Gražus amerikiečio žygis“. Pirmą kartą Lietuva sužinojo apie lietuvių išeivį Lauryną Radziukyną, stantį ir finansuojantį gimtajame kaime mokyklą.

Lauryno seneliai gyveno Sutros kaime, besiojantiame su Dūsios krantu, gražioje sodyboje – dvarelyje. Turėjo 100 margų žemės. Tėvai atvyko į Kurnėnus, nusipirko žemės ir pavyzdinčiai ūkininkavo.

Apie tėvo brolį Juozapą Radziukyną (1845-1925) Mažosioje lietuviškoje enciklopedijoje 3 tome 19 psl. Kalbama: „Kraštyrininkas. Dalyvavo 1863 m. sukilime. Vėliau mokytojau-damas Varšuvos gimnazijoje domėjosi liaudies buitimi, papročiais, pilikalniais. Parašė pirmą platesnę studiją apie džiukus, knygutę apie Užnemunės pilikalnius. Bendradarbiavo „Aušroje“, „Varpe“, „Ūkininke“, „Vienybė lietuvininkų“, „Dirvoje – žinyne“. 1890-1891 m. „Ūkininke“ ir 1893-1895 m. „Varpe“ buvo išspausdintas jo darbas „Lietuvos istorija“. 1904 m. „Dirvoje – žinyne“ straipsnis „Džiukai“.

Apie šį žmogų skaitome ir dailininko Antano Žmuidzinavičiaus knygoje „Paletė ir gyvenimas“ (57 - 68 psl.): „Kartą sekmedienį tėveliai mus nusi-vežė pas kaimyną – tėvelio gerą draugą ūkininką Vincą Radziukyną. Ten buvo atvykęs iš Varšuvos gimnaitis – gimnazijos mokytojas Juozas Radziukynas. Svečias, sužinojęs apie mano gabumus, kalbino tėvą būtinai leisti mane toliau mokytis į gimnaziją“. Šis patarimas tikriausiai buvo lemtingas.

Petras Kriaučiūnas (1850 - 1916 m.) – L. Radziukyno dėdė. Apie jį Mažosioje lietuviškoje enciklopedijoje 212 psl. rašoma: „Pedagogas, kultūros veikėjas. 1881 m. Varšuvos universitete įgijo lotynų kalbos mokytojo teises. 1881-1887 m. Marijampolės gimnazijos lotynų kalbos ir literatūros mokytojas. Už „Aušros“ remimą ir platinimą atleistas iš mokytojo pareigų. 1889 - 1899 m. teisėjas Ploščiuose (Šakių raj.). Palaiko ryšius su to meto lietuvių kultūros darbuotojais, globojo sergantį V. Kudirką. Rinko tautosaką, rengė lietuvių kalbos žodyną, teikė medžiagą A. Juškos lietuvių kalbos žodynui. Palaikė ryšius su kitų tautų mokslininkais, tyrinėjusiais lietuvių kalbą ir tautosaką.

M. Kriaučiūnas – irgi dėdė. Jis buvo kunigas, gyveno Amerikoje, padėjo dr. J. Basanavičiui 1913 m. rinkti aukas Lietuvos Dailės draugijos, Lietuvos Mokslo draugijos, tautos namų statybos reikalingam.

Garsūs ir garbingi Lauryno gentainiai. Tai kunigų, mokytojų, knygnešių, varpininkų, aušrininkų plejada.

Radziukynų šeima

Tėvai, leva Kriaučiūnaitė ir Vincas Radziukynas, sukūrė darnią šeimą, susilaukė 6 vaikų. Augo du sūnūs: Laurynas, Vincas, ir – dukros: Petronėlė, Stasė, Florentina, Felicija (ją tėvai buvo išsiuntę į Čikagą pas kun. M. Kriaučiūną). Radziukynai nepritare savo dukters draugystei su dailininko Antano Žmuidzinavičiaus broliu Petru ir galvojo, jog išsiuntę mergaitę į užjūrį pas dėdę išvengs vedybų. Tačiau Petras surado ją ir Čikagoje. Apie jų vedybas, gyvenimą rašo

A. Žmuidzinavičius „Paletėje ir gyvenime“ (71-73 psl.).

Laurynas Radziukynas gimė 1880 m. Kurnėnuose. Prisiminimai apie Lauryną pasidalijo jo brolio Vinco dukra Onutė Radziukynaitė-Jakubelskienė. „Kurnėnuose mokyklos nebuvo, todėl teko apsiavusiam klumpėmis berniukui vaikščioti į Miroslovo liaudies mokyklą. Skausminga tai buvo kelionė, kadangi klumpės nugraudavo kojas. Žiemą tekdavo bristi per gilius pusynus.

Dviejų šviesių šeimų bendravimas

Netoli Kurnėnų, Balkūnų kaime tais laikais gyveno graži Žmuidzinavičių šeima. A. Žmuidzinavičiaus knygoje „Paletė ir gyvenimas“ randame žinių apie šią dviejų šviesių šeimų draugystę, 67 psl. rašoma: „Tuose pat Kurnėnuose gyveno šviesus kultūringas valstietis Vincas Radziukynas. Jiedu su mūsų tėveliu buvo dideli draugai. Abudu išsirašinėjo iš Varšuvos laikraščius, skaitydavo, keisdavosi knygomis, tarėsi ūkio reikalais. Radziukynienė su mamyte irgi dažnai sueidavo, ir mes su jų vaikais buvome geri pažįstami. Šventėms tėvai ir su vaikais lankydavosi vieni pas kitus ir po to mums visiems tar-tum šviesiau pasidarydavo“.

Pažangios mintys, meilė knygai, noras ir mokišumas bendrauti jungė šią šeimą ir suaugusius, ir vaikus. Dailininkas prisimena, kai į jo motinos vardadienio šventę (02.05) „pavakare atvažiuo mūsų geri kaimynai Radziukynai su vaikais ir atvežė mums gražių knygelių su paveikslėliais. Linksmų bei nebuvo galo“ („Paletė ir gyvenimas“, 24 psl.).

Laurynas palieka gimtinę

Aukštojo mokslo baigimo diplomą gavo baigęs Varšuvos technologijos institutą. Įsigijo inžinieriaus specialybę. Nuvykęs į Ameriką dirbo cinko kasyklose ir lydykloje. Pirmiausia Sondovalyje, Ilinojaus valstijoje, JAV. Vėliau – Rusijos Uralo kalnuose. 1922-1966 m. biznio vadovas Čikagoje.

Jis vedė Elena Petrulytę, gimusią 1898 m., Čikagos Cook County ligoninės medicinos se-serį.

Jiedu susilaukė dviejų sūnų. Laurynas gimė 1923 m. Jis buvo Ilinojaus Čikagos universiteto medicinos daktaras. Susirgęs žarnyno vėžiu 1990 m. mirė.

Andrius gimė 1926 m. Jis – inžinierius ir matematikas Purdue universitete. Tebedirba. Andrius Radziukynas (Andrew Radkins) 1948 m. vedė Joana. Jie turi 4 vaikus: dvi dukras ir du sūnus. Džiaugiasi 5 anūkiais.

Mokyklos fondatorius Laurynas Radziukynas mirė 1955 m. Gyveno 86 metus. Jo žmona mirė 1971 m., turedama 73 metus. Abu palaidoti Fort Myers, Floridoje.

Labdarys

1913 m. į Ameriką aukų rinkti atvyko dr. Jonas Basanavičius. A. Nezabitausko knygoje „J. Basanavičius“, 371 psl. parašyta, kad tarp 80 labdaryų, aukojusių Lietuvai daugiau negu 100 dolerių, yra įrašyta ir Lauryno Radziukyno pavardė.

Nors gyvendamas toli nuo savo gimtinės ir būdamas turtingas, jis neužmiršo Lietuvos, savo tėviškęs. Tėvų žemę jį traukė. Todėl atstogauti parvažiuo-davo Lietuvon. Mielai bendrau-davo su kaimynais, pažįstamais, mylejo basakojus piemenėlius.

Nuotr. Juozo Polio

ne vieną kartą, susistabdes lau-kuose savo ištaigingą automobi-lį, pasišnekėdavo su gyvulėlius gančiančiais vaikučiais, juos pa-vežindavo, duodavo dovanėlių, pinigų.

Daug padėjo savo namiš-kiams. Seserims dalis išmokė-jęs, o brolis Vincas, gavęs pinigų, galėjo grąžinti skolą valstybei. Seserys ir brolis, ga-vė paramą gerai gyveno. Pirmo-jo pasaulinio karo metu Radziu-kyntų sodyba sudėgė. Buvo pa-statyta nauja.

Bolševikams okupavus Lietu-vą, Lauryno brolis ir seserys su šeimomis buvo ištremti į Sibiro platybes. Brolio sūnus Vincas spėjo pasislėpti ir savo likimą sušijo su partizanais.

Onutė Radziukynaitė-Jaku-belskienė labai gerai prisimena savo dėdę amerikona. Tai buvo aukštas, stambus, geranoriškas, linksmas žmogus. Pirmą kartą jį pamatė 1930 m., atvažiuojant atstogauti į Kurnėnus. Mėgo devėti šviesius kostiumus. Kiekvieną dieną vilkdavosi naujais baltiniais. Mėgdavo valgyti rūgų pieną, bulves su spurgu-čiais. Buvo lietuviškų patiekalų aistringas mėgėjas. Atvykęs atstogauti, vos pravėręs duris, sušukdavo: „Brolien, virk barš-čius!“ 1930-1935 m. kiekvieną vasarą atvažiuodavo į Kurnė-nus.

Onutės mama visoje apylinkė-je buvo garsi kulinarė. Niekas už ją neparuošdavo skanesnių dešrų, skilandžių. Kiekvieną kartą Laurynas nusivėždavo lie-tuviškų gardumynų Čikagon. Kvepiančiais skilandžiais ir deš-romis vaišindavo aukštus parei-gūnus, dažnai primindamas amerikiečiams lietuvių šeim-i-ninkų sumanumą.

Kurnėnams reikalinga mokykla

Kurnėnuose atstogaujanti Lauryną labai džiugino gimtie-jį laukai, ežerų pakrantėmis prabėgančios žieduotos vasaros, tačiau atsiradęs nerimas vis gilyn ir gilyn skverbėsi į sielą. Juk gimtinėje tamsa – nėra kultūros židinio. Didelė meilė savo kaimo žmogui pagimdė kil-nų norą – padovanoti mokyklą. O juk turėjo kaimo palikti savo turtą – augo vaikai. Naujos mo-kyklos statybai, kuri buvo pradėta 1934 m. L. Radziukynas paaukojo 160,000 litų, apėkri-ties valdyba pridėjo 11 tūkstan-čių. 1936 m. Kurnėnų vaikučius spalio skambutis pakvietė į gra-žiausią Lietuvą mokyklą.

Onutė Radziukynaitė-Jaku-belskienė prisimena, kad dėdė su šeima pasuktinį kartą Kur-nėnuose buvo 1935 m. (besiar-tinančios karo audros nuojauta jo neapgaavo). Automobiliųje turėjęs radiją. Kaimiečiai labai stebėjosi žiu „stebuklu“ ir vieni kitų klausinėjo, kas gi darosi Lauryno mašinoje.

O jos pusbroliai Laurynas su Andriumi būvę labai jūdri. Pa-tikdavę jiems lodinėti, Luksnė-

nų ežere maudytis, rūgių gubas vartyti.

Laurynas dažnai veždavo savo tėvus į bažnyčią. Kartą, kai bu-vežindavo, duodavo dovanėlių, pinigų. Kunigas nustebo – tokios su-mos niekas neaukojo. O Laury-nas aukodamas arba dovanoda-mas jautė didelį dvasinį pasiten-kinimą.

Vlado Leščinsko (1901-1994), dalyvavusio mokyklos statybo-se, vadovavusio medžio dar-bams,

Atsiminimai

1934 metų vasarą, daugelio aplinkinių gyventojų džiaugs-mui, Kurnėnų kaime buvo prad-ėti naujos modernios mokyklos statybos darbai.

Statybinė medžiaga ir inven-torius buvo gabenami iš Čika-gos į New Yorką, iš ten pluk-doma į Klaipėdą, iš Klaipėdos į Alytų atvežta traukiniais, iš Alytaus į Kurnėnus – arkliais. Per visą šią kelionę nebuvo su-daužytas nė vienas langų stik-las. Buvo atgabenti importiniai trijų dydžių, dailūs suoliai, durys, langai, stiklas, parketas, 15 centnerių metalo, kiekvienai klasei po 2 didžiulės lentos, v-jo turbina, gipsinės plokštelės, radiatoriai, čiaupai ir kt. Plytas ir cerpes pirkto Marijampolėje.

Už šito turto išvežimą iš Čikagos reikėjo mokėti 41,000 litų mui-to. Buvo sudarytas statybos ko-mitetas, į kurį įėjo Vincas Ra-dziukynas (Lauryno Radziuky-no brolis), Židanavičius – mo-kyklų inspektorius (vėliau emi-gravęs į Ameriką), Šeškūnas – inžinierius, darbų rangovų pa-skirtas Šarmanas. Motiejus Ra-zanskas, būsimasis mokyklos vedėjas, turėjo prižiūrėti statybą. Pranas Medziukas – architektas, kurį Laurynas atsivežė iš Amerikos. Mokyklos projektas parengtas Amerikoje anglų kalba. Brėžiniai atlikti ant žalio popieriaus baltu tušu. Labai vaizdūs, net su žmonių fi-gūromis, ryški kiekviena deta-lė. Vien tik vėjo turbinos brė-žiniai svėrė 8 kg.

Mokyklą statė Juozas Gražu-lis, Stasys Miliauskas, Jonas Leščinskas, Antanas Pangonis, Boleslovas Jaciūnas ir kt. Jiems buvo mokama po 3-3.5 Lt. į dieną. Artezinio šulinio ka-simui vadovavo geodezininkas vokiečių Kleinys iš Marijampo-lės. Šulinio gylis – 97 m 30 cm. Iki vandens apie 25 m. Artez-i-no šulinio įrengimas kainavo 10 tūkstančių litų. Turbina – 21 m aukščio. Ją sumontavo Vladas Leščinskas.

Mūro darbus atliko tėvas ir sūnus Biliukevičiai. Medžio dar-bams vadovavo Vladas Leščins-kas. Su juo dirbo 15-17 žmonių grupė. Pamatus padarė rango-vas Šarmanas, tačiau jie buvo kreivi. Vienas kampas buvo nu-leistas žemiau net 17 cm. Sun-kiai buvo šalinami tie trūkū-mai. Vandentiekį ir kanalizaci-ją įrengė broliai Linkevičiai ir broliai Dumbliaukai. Jiems už

darbą buvo mokama po 150 litų per mėnesį.

Virš mokyklos vėjarodis. Tai perkūnsargis. Prie jo prilituota 8 vielų varinė virvė, per bokštą nuleista ir įžeminta.

Darbas su pertraukomis vyko dvejus metus. 1936 m. mokyk-la pastatyta. Spalio mėn. 51 mokinyš pirmą kartą įžengė į naują mokyklą, kurios galėjo pavydėti ir didelio miesto moki-niai, ir jų tėvai. Mokykloje šil-dymas, dušas, sporto salė, dvi erdvios šviesios klasės, turinčios po dvi per visą sieną lentas, par-ketu išklotos grindys. Biologi-niu būdu tvarkoma kanalizaci-ja, vandentiekis.

Laurynas buvo labai iškalbus, linksmo būdo, mėgo tvarką, šva-rą. Pamatus nevalyva darbinin-ką, reikėdavo nepasitenkinimą. Kaip vykdoma statyba, jis atva-žiuo ne kartą ir pats pažiūrėti. Yra pasakęs: „Prisimenu, kaip buvo sunku, kai pėsčias ėjau Mi-roslavan į mokyklą, todėl noriu, kad mano gimtojo kaimo vai-kams nereikėtų taip vargti“.

Atsiekodami kaimo žmonės norėjo mokyklą vadinti jo var-du, tačiau, būdamas labai kuk-lus, nesutiko ir pasakė kad tai – Kurnėnų mokykla.

STEIGIAMAS LIETUVOS BANKININKYSTĖS INSTITUTAS

Iki metų pabaigos greičiausiai bus įsteigtas pirmasis Lietuvos bankininkystės institutas. 120,000 eurių tam skiria Euro-pos Sąjungos PHARE pro-grama. Instituto steigėjai bus Lietuvos bankas (LB), Lietuvos komercinių bankų asociacija (LKBA), Centrinis depozitoriu-mas (CD) bei Finansų minis-terija. Baigusieji šio instituto programas, gaus tarptautinės vertės diplomus.

Lietuvos komercinių bankų asociacijos mokymo centro direktorė Eugenija Martinai-tytė sakė, jog institutui kurti la-bai palankus Viešųjų įstaigų įstatymas. Be to, pagal Asocia-cijų įstatymą reikalavimus persiregistravusiai Lietuvos komercinių bankų asociacijai nuo kitų metų draudžiama rengti mokymo seminarus.

Kol kas instituto steigimo klausimais svarstomi ir derinami Lietuvos banke. LB direktorių taryba jo steigimui jau pritarė.

Pasak E. Martinaitytės, ins-titute kvalifikaciją kels ne tik bankininkai. Trūksta pensinių fondų, patyrusių specialistų, nepakenktų išmokyti dirbti ir draudimo kompanijų darbuo-tojus.

E. Martinaitytės nuomone, Lietuva, palyginti su kaimi-ninėmis valstybėmis, yra gerokai pažengusi ir priekį bankininkų mokymo srityje, todėl steigiamo instituto dar-buotojai galės važiuoti mokytį kaimynų.

(AGEP, 09.17)

CLASSIFIED GUIDE

MISCELLANEOUS

ELEKTROS
[VEDIMAI – PATAISYMAI]
Turiu Chicago miesto leidimą. Dir-bu užmiesty. Dirbu greitai, garan-tuotai ir sąžiningai.
312-778-3313
KLAUDIJUS PUMPOTIS

AUTOMOBILIŲ, NAMŲ, SVENKATOS, IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukšė S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 98th Street
Tel. (708) 434-8854
(312) 881-8854

J K S CONSTRUCTION
„Shingle“ stogai ir visų rūšių apkalimai (siding): medžio, aluminiaus ir kt. Turiu darbo draudimą. R. Jenkauskas, tel. 708-968-2658.

PIGIAI – AUTOMOBILIAI!

Mes padedame jus parduoti ir nupirkti tiesiai iš varžytinių, mažesnis kainomis, įvairių mode-lių, taip pat po nedidelių auto ava-rijų. Siunčiame auto, į jų dalis, di-desnio svorio suintas, taip pat as-menines suintas į Lietuvą: 55 cen-tai už svarą. Kreiptis: tel. 708-201-0586.

MOVING

Ilgametis profesionalus kraustymas priemonėmis kainomis. Draudimas garantuotas.
GEDIMINAS
312-925-4331

TAISOME

SKALBIMO IR DŽOVINIMO MAŠI-nas, ŠALDYTUVAS, ŠILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORG VĖ-SINTUVUS.
M. Deckys
Tel. 312-685-8624

Flat Rate Calls - Any time
Lithuania, Belarus \$ 0.05 / min.
Poland \$ 0.07, Ukraine \$ 0.07, Poland \$ 0.07
Latvia \$ 0.08, Estonia \$ 0.08 per min., 0 sec. incr.
For information, use toll free phone to call Kar at:
1-800-453-0867 extension:
112 for English 379 per Lithuan

U.S. SAVINGS BONDS
A public service of this newspaper

NAUJSAUSI LEIDINIAI GAUNAMI DRAUGE

LIETUVOS KOVŲ IR KANČIŲ ISTORIJA, I dalis. Dr. Ant. Tyla. 626 psl.	\$17.50
LAISVĖS KOVOS 1944-1953 METAIS. Antroji knyga iš „Lietuvos kovų ir kančių istorijos“ serijos. D. Kuodytė, Algis Kašėta. 625 psl.	\$17.50
LIETUVIŠKAI ANGLIŠKAS ŽODYNAS. Vilius Pėteraitis. 590 psl.	\$20.00
ANGLŲ-LIETUVIŲ KALBŲ ŽODYNAS. V. Bara-vykas. 590 psl.	\$20.00
MAŽASIS APEIGYNAS. Tikintiesiems ir kuni-gams. Kun. J. Staškus. 329 psl.	\$15.00
MALDA LIETUVAI. Lietuvos vaizdų albumas. Didelio formato. Juozas Polis. 175 psl.	\$16.00
TAUTOS SUKILIMAS 1941. Pil. Nerutis. 403 psl.	\$17.00
NUO DUSIOS IKI TIBERIO, I, II, III t. Atsiminimai. Ladas Tulaba. Visi tomai po	\$5.00
KAZYS BIZAUSKAS. I ir II dalis. Monografijos. Pranas Zundė. Po	\$8.00
MANO TĖVYNĖ. Vidūnas. 79 psl.	\$4.00
KALB. LIETUVIŠKAI. N. Mackevičienė. 88 psl.	\$5.50
MANO KRYŽIAUS KELIŲ ODISEJA. Atsiminimai. Povilas Šilas. 318 psl.	\$8.00
AMERIKOS LIETUVIŲ SPAUDA 1874-1910. Vac-l. Biržiška. Red. St. Vaškevičienė. 280 psl.	\$10.00
LIETUVŲ APLANKIUS. Pirmojo psl. liet. kong-reso įspūdžiai. Leon. Šimutis. 177 psl.	\$8.00
Kiet. virš.	\$12.00
SUNAIKINTOS PASTANGOS. Romanas. Vladas Vailionis. 176 psl.	\$6.00
LIETUVIŲ PAPROČIAI IR TRADICIJOS IŠEIVI-JOJE. Dan. Bindokienė. 384 psl.	\$15.00
PETRAS VILEIŠIS 1851-1926. J. Aničas. 270 psl.	\$9.00
JONAS VILEIŠIS. 1872-1942. J. Aničas. 669 psl.	\$10.00

Pastaba. Užsakant knygas paštu, pinigų nesiųti. Su knygomis gausite sąskaitą, kurioje bus pažymėta knygos kaina ir pasiuntimo išlaidos.

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA
RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar parduodant
- Greitas ir sąžiningas patarimas
- MLS kompiuteris FAX pagalba
- Nuosavybės įrašymas valdai
- Perkame ir parduodame namus
- Apartamentus ir žemę
- Pensininkams nuolaida

FOR RENT

2 bedrm. apt. in Brighton Pk. for adults, no pets. Washer, dryer, heated. \$400 + security dep.

Tel. 312-376-4893

1 bedrm. apt. in Brighton Pk. for adults, no pets. Washer, dryer, heated. \$350 + security dep.

Tel. 312-376-4893

FOR SALE

Vilniaus Universiteto Dainų ir Šokių ansamblis
Atlieka: Kepurinę, Brolio sode, Du raitu jojo, Leliūnų Kadrius, Parovėja, Rotenderis, Pjesė skrabalams, Untytė, Į šventę, Kadrius ir polka, Jauni-mo šokis.

Meno vadovas ir dirigentas – Vidas Aleksandravičius. Choro vadovas ir dirigentas – Vy-tautas Abaris. Kančių grupės vadovė – Daiva Čičinskienė. Orkestro vadovas – Kastytis Mikšaitis.

Kasetė – stereo, 1989. Kasetės kaina 10 dol., Illinois gyventojams Tax 0.88 ct. Persiuntimo išlaidos: USA – 3 dol.; Canada – 4 dol.

Užsakymų siųsti:
DRAUGAS
4845 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629

ALIAS Čikagos skyrius

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Solistė Jina Varytė atliko koncertinę programą „Draugo“ metiniam pokylije š.m. rugšėjo 22 d.

Spalio mėnuo yra skirtas Dievo Motinos Marijos garbei. Lietuvoje šv. rožančiaus pamaldos spalio mėnesį buvo labai populiarios — įėjus kas negalėjo išbaigti rožančių būtinai kalbėdavo rožančių namie. Tai graži ne tik religinė, bet ir tautinė tradicija, kurios verta laikytis. Rožančiaus pamaldos šv. M. Marijos Gimimo bažnyčioje (lietuvių kalba) visą spalio mėn. vyks 3 val. p.p. — trečiadieniais ir penktadieniais.

Golfo žaidėjams rudens išvyką rengia Lietuvos fondas Lieponių golfo laukuose, Lockport, 143rd ir Parker Rd. Žaidėnys įvyks sekmadienį, spalio 8 d. 11 val. ryto. Golfavimo kaina 20 dol., o vakarienė 19 dol. asmeniui. Vakarieneje yra laukiami ir svečiai. Pažymėtina, kad įstoje į Lietuvos fondą nauji nariai su 100 dol. ar daugiau, o taip pat tokią sumą paaugukojusieji, žaidėnys dalyvaus be pridedinio mokesčio. Laimėtojų vakarieneje metu bus įteiktos dovanos už pasiekimus laimėjimus. Dėl registracijos ir platesnės informacijos prašoma skambinti dienos metu, nuo pirmadienio iki penktadienio į Lietuvos fondo raštine, tel. (630) 257-1618, kitu laiku Vaclovui Momkui (312) 925-6193. Lietuvos fondas kviečia golfininkus ir svečius pasidžiaugti rudens žaidimais lapu spalvomis tyliame gamtos prieglobstyje ir įsijungti į šią smagią Lietuvos fondo išvyką.

Rima Polikaitė — metinio „Draugo“ pokylio pranešėja.

ARAS ROOFING

Arvydas Kiela
Dengiamie ir taisomie
visu rūšių stogus.
Tel. 708-257-0746
Skambinti po 6 v.v.

„Margutis II“ kiekvieną vakarą džiugina klausytojus Čikagoje ir apylinkėse, 8 val. pradėdamas lietuviškos laidos pusvalandį (stotis 1450 AM), tačiau tai nepelno laidos ir sunkiai vertėsi. Joms paremti ruošiamas linksmas sekmadienio renginys Jaunimo centre: vakariene, gera meninė programa, kurią atliks aktorius-humoristas Vitalis Žukauskas, šokiai. Kada? Nagi jau šį sekmadienį, spalio 6 d. (vargė, tu mano, jau spalio...), 4 val. popiet. Bilietus galima išgyti ir stalus užsisakyti „Seklyčioje“. „Margutis“ radijo programos yra neatskiriama lietuviškojo gyvenimo dalis Čikagoje jau kone pusšimtis metų. Atvykite į šį renginį, padėkite tas programas tęsti dar bent kita tiek metų, o rengėjai užtikrina, kad visiems sekmadienio popietė bus labai smagi.

Spalio mėnuo — BALFO mėnuo. Nuo spalio 1 d. BALFO aukų rinkėjai pradeda lankyti lietuvių namus, prašydami padėti vargstantiems tėvyneje. Maloniai prašome neatsisakyti ir įteikti savo dosnią auką, kuri ne vienam nušluostys vargo ašarą.

Šakiečių klubas Čikagoje ruošia linksma pobūvi — „Oktoberfest“, spalio 20 d., sekmadienį, 12 val. Vytauto Didžiojo šaulių salėje Čikagoje. Valdyba kviečia visus narius ir svečius dalyvauti, pasivaikinti namie gamintais cepelinais, atsigalvinti, išbandyti savo laimę, o paskui smagiai pasisotinti prie Kosto Ramanausko muzikos.

Joniškėčiai, rengdami šventę savo tėviškoje išaugusia tradicinę Angelių Sargų dieną, šiais metais susirinks spalio 2 d., 8 val. ryte, Jėzuitų koplyčioje, meldamiesi už mirusius, žuvusius, sergančius ir gyvuosius joniškėčius. Negalintys atvykti, Angelių Sargų dienoje melsis savo parapijose. Joniškėčių sambūrio vadovai, Vytautas Ripskis ir Juozas Vaineikis, ir visi nariai nutarė, kol jie gyvi — Joniškėčių sambūris gyvuos. Atėjus nelemties laikui, juos pavaduos vaikai, vaikaičiai. Joniškėčiai nie niekad nesijungs prie pradėtos lietuviškos organizacijų laidojimo biuro veiklos. Visi joniškėčiai linki Vytautui Ripskui greitai pasveikti po širdies operacijos. Joniškėčiai jau paaugukojo apie 10,000 dolerių spaudai, fondams, Jaunimo centrui.

x Lietuvoje vienas šeimos narys vidutiniškai per mėnesį išleidžia 321 litą, iš jų net 197 litus pravalgo, būstui, kurui ir energijai jis išleidžia 41 litą, drabužiams ir avalynei 19 litų. Pinigai, siuntiniai ir komercinės siuntos į Lietuvą. Maisto siuntiniai. TRANSPAK, 2638 W. 69 St., Chicago, IL, tel. 312-436-7772. (sk)

x Dail. Loretos Latkevičiūtės „Tapyba ant šilko“ parodos atidarymas įvyks spalio 4 d., penktadienį, 7:30 v. v. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre, Čikagoje. Visi kviečiami atsilankyti. (sk)

x Lietuvos Dukters malonai kviečia visus į jų rengiamą šaunų pokylių spalio 26 d. 7 v.v. Jaunimo centro didžiojoje salėje, Čikagoje. Bus įdomi programa, gaudi vakariene ir užkandžiai, nuotaikinga šokių muzika ir gausūs laimės šuliniai, kuriems papildyti dar prašome fantų. Fantai sunašami į draugijos būstinę, 2735 W. 71 St., tel. 312-025-3211. Ten gaunami ir bilietai pokyliui. (sk)

DARBINGAS ALTO POSEDIS

ALTO Čikagos skyriaus valdybos ir tarybos posėdis įvyko rugpjūčio 21 d. ALTO centro patalpose. Dalyvavo gražus būrelis ALTO darbuotojų. Posėdyje buvo svarstoma daug skyriaus reikalų, bet vėliau prieita ir prie centro. Sužinota, kad, įsisteigus daugeliui šalpos organizacijų, labai sumažėjo aukos vienintelei politinei organizacijai ALTui. ALTas tebėra dar labai reikalingas ir bus ilgai reikalingas, nes tie judi debesy, tai iš vienos, tai iš kitos pusės, tebedrumstia Lietuvos padangę. ALTO finansai visi sumažėjo. Ypač daug kainuoja Pabaltiečių komitetas Vašingtone, bet jis labai reikalingas. Prie išlaidų dar prisideda ALTO centro išlaikymas.

Visa tai išdiskutavę, posėdžio dalyviai nutarė atgaivinti prieš kelerius metus veikusį ALTO pagalbinių finansų komitetą. Tuojau buvo pasiūlyti asmenys, kurie sutiko įeiti į tą komitetą ir dirbti: Juozas Bagdžius, Jeronimas Gaizutis, Grožvyda Giedraitytė, Kazys Maldėnas, Mary Kinčius, Evelina Ozelenė, Jūratė Jasiūnienė, dr. Petras Jokubka, Antanina Repšienė, Vida Sakevičiūtė ir Jonas Žebrauskas.

Posėdyje, įvykusiame rugpjūčio 27 d., pareigomis pasiskirstė taip: dr. Petras Jokubka — pirmininkas, Antanina Repšienė — vicepirmininkė, Evelina Ozelenė — sekretorė, Mary Kinčius — izdininkė, Jūratė Jasiūnienė ir Filina Brauniene — renginių vadovės. Juozas Bagdžius, Jeronimas Gaizutis, Grožvyda Giedraitytė, Kazys Maldėnas, Mary Kinčius, Evelina Ozelenė, Jūratė Jasiūnienė, dr. Petras Jokubka, Antanina Repšienė, Vida Sakevičiūtė ir Jonas Žebrauskas.

PLB LITUANISTIKOS KATEDROJE

Šių metų spalio mėnesio 4 dieną, 10 valandą ryte, Illinois universiteto Čikagoje Stevenson Hall 304 auditorijoje vyks susitikimas su poete Egle Juodvalke, daug metų dirbusia „Laisvojoje Europoje“ Miunchene, dabar gyvenančia Čikagoje. Susitikime kviečiami dalyvauti ne tik universiteto profesoriai, studentai, bet ir visi norintys: čikagiečiai, Lietuvių Bendruomenės atstovai ir kiti.

Apolonija Vitkuviene, Hartford, CT, pagerbdama prieš 10 metų mirusį savo vyrą a.a. Juozą Vitką, Draugo fondui atsiuntė 1,000 dolerių. Jie tapo Draugo fondo garbės nariais ir jų vardai įrašyti DF garbės narių bronzos lentoje. Dekodamas už didelę dovaną, Draugo fondas džiaugiasi, kad mirusiųjų prisiminimas įamžinamas ne tik kapų paminkluose, bet ir dienrašio „Draugo“ didžiųjų rėmėjų — Draugo fondo garbės narių bronzos lentoje.

Klaipėdos Dramos teatro aktorė Eglė Barauskaitė talkina hamiltonietiško „Aukuro“ spektaklyje, etvlandame ir Čikagoje žemaitės „Petra Kurlmė“.

Oras Čikagoje

(Antradienis, spalio 1 d. Oras švelnus. Šiltiau. Šiek tiek debesuota. Temperatūra dieną 74 laipsniai F, naktį — 51 F.

vyda Giedraitytė, Kazys Maldėnas, Vida Sakevičiūtė ir Jonas Žebrauskas — nariai.

Pirmas darbas: surengti pinigų dovanų paskirstymą — laimėjimus. Knygelėje yra 11 bilietų, reikia mokėti tik už — 10 dolerių. Laimėjimų premijas suaukojo gerasirdžiai altininkai. Didžiausias ALTO rėmėjas dr. Jonas Adomavičius ir kiti: Filina Brauniene, Antanina Repšienė, Kazimieras Čiurinkas, dr. Petras Jokubka, Justinas Sidlauskas. Komitetas nuosirdžiai jiems dėkoja. Laimingųjų numerių traukimas įvyks per ALTO suvažiavimą lapkričio 2 d. Čikagoje. Komitetas maloniai prašo visų lietuvių padėti išlaikyti vienintelę politinę organizaciją — ALTą. Kaip jau žinome, ALTas yra atlikęs milžiniškus darbus Lietuvos laisvimo srityje. Yra užtektinai darbų, kuriuos reikia atlikti. Šiomis dienomis bus išsiųsti neti laišku su laimėjimų knygelėmis. Nenumeskite, nes per 56 metus šelpėte ALTą, aukokime ir dabar. Neleiskime, kad mūsų tėvynę ištiktų vėl 1940 metų likimas. Praeis kiek laiko, į valdžią ateis sąžiningi, dori žmonės, tada Lietuva atsistos tvirtai ant savo kojų. Ir mes galėsime džiaugtis, kad savo dalimi prisidėjome prie mūsų tėvynės gerovės.

Knygelės reikia grąžinti iki spalio 25 d. Laikame gausaus ir dosnaus atsiliepimo. Iš anksto komitetas nuosirdžiai dėkoja. Ant. Repšienė

„Petras Kurlmė“ Jaunimo centro scenoje. J. Žemaitės su savo kūryba įėjo į lietuvių klasikų eiles. Turbūt daugelis dar prisimename, kuomet reikėjo jos raštus skaityti. Vienas iš jų yra „Petras Kurlmė“.

Taip pat, galbūt dar prisimename, kad tai buvo apysaka, o ne dramatis veiklas. Pagal jos parašytą apysaką, teatrui jau pritaikė Kazys Inčiūra ir Antanas Rūkas. Kazys Inčiūra buvo plačiai žinomas žurnalistas, meno kritikas ir rašytojas. Jo parašyti veikalai, kurie buvo teatre statomi: „Savanorio dukterė“ 1929 m., „Vincas Kudirkas“ (Valst. teatre pastatyta 1934 m.), „Gimtoji žemė“ (Valst. teatre: 1936 ir 1942 m.). Pagal jo sukurtus libretus buvo pastatytos operos: „Trys talismanai“

Darius Meškauskas, Klaipėdos Dramos teatro aktorius vaidina „Petra Kurlmė“ spektaklyje šį sekmadienį Jaunimo centre.

„Aukuro“ režisierė J. Daugavietis — Kūdabienė.

„Draugo“ pokylije dalyvavo daug svečių iš arti ir toli. Iš kairės: Marija Remienė, renginių komiteto pirmininkė, Marija Vaitkienė, Marija Laucienė ir dr. A. Laucis.

Nuotr. Jono Tamuliūčio

ir „Grażina“. Jis daugelio knygų autorius ir teatrinių inscenizacijų: iš kurių specialiai reikėtų paminėti „Nemunas teka“. Antanas Rūkas yra mums išėivijoje daugiau žinomas, kadangi mūsų tarpe gyveno ir veikė. Daugiausiai jo vardą siejame su jo parašytu ir pastatytu veikalu „Bubulis ir Dundulis“. 1952-60 m. laikotarpje Čikagoje, jis buvo surežisavęs daugelį pastatymų. Kaip matome, šis veiklas, kurį matysime Jaunimo centro scenoje, turi labai žinomus „krikšto tėvus“. Spalio 5 d., seštadienį, 5 val. p.p., Jaunimo centre. Visi esate kviečiami ir laukiami. Bilietai „Seklyčioje“ ir prie įėjimo. Rengia LB Kultūros taryba.

IŠEIVIJOS EVANGELIKŲ SINODO SUKAKTIS

Kaip jau buvo anksčiau rašyta, lietuviai evangelikai spalio 6 d. iškilmingomis pamaldomis, su padėka Aukščiausiam, Tėviškes parapijos bažnyčioje (6641-45 So.Troy) minės išėivijos bažnyčios pirmojo sinodo 50 metų sukaktį. Pirmasis išėivijos evangelikų bažnyčios sinodas buvo susirinkęs 1946 m. lapkričio 9 ir 10 d. Lebenstedte, Vokietijoje.

Kaip daugeliui dar žinoma, paskutinio pasaulinio karo metu ir Vokietijos fronto eigos atbuktų lietuvių tarpe buvo nemažai ir evangelikų tikybos žmonių, kurių dalis rado taip pat prieglaudą Vakarų sąjungininkų pabaltiečiams įsteigtoje stovyklose. Kaip visi kiti, taip ir jie, gyveno tuo laiku su viltimi greitai sugrįžti į gimtąją šalį. Bet laikas slinko be ypatingų pasiekimų, stovyklų gyventojams reikėjo apsieprasti su esama padėtimi. Kad dviasia neapsnūstų, stovyklose prasidėjo veikla, įsisteigė mokyklos, parapijos su religinėms apeigoms pasirinktomis patalpomis. Kad pasirūpintų tuo pačiu laiku ir stovyklose gyvenančių evangelikų tikybinių reikalais, didelis nuopelnas skiriamas lietuviškos spaudos atstovui Jonui Grigolaitiui, buvusiam „Santaros“ organizacijos pirmininkui Klaipėdoje, „Ryto“ bendrovės Klaipėdoje leidžiamų „Lietuvos keleivio“, „Vakaru“ ir „Baltischer Beobachter“ dienraščių vyriausiam redaktoriui bei Lietuvos žinių agentūros „Elta“ bendradarbiui, kelis metus kalintam vokiečių koncentracijos stovyklose. Jis, kartu su pora evangelikų dvasi-ninkų, sukvietė vakariene Vokietijos dalyse įsisteigusiu parapijų atstovus į laikiną bažnytinį sinodą, kuris įvyko 1946 m. Dangun Žemigimo šventės metu Hanau lietuvių stovykloje. Kad išvystytų platesnę veiklą, sinodas išrinko laikiną Vyriausią Evangelikų Bažnytinę Tarybą, į kurią įėjo dr. Otonas Stanaitis, kun. lic. Jonas Pauperas, kun. Stasys Neimanas, J. Grigolaitis ir A.

Puskepalaitis. Į šį suvažiavimą atvyko ir dalyvius pasveikino kan. Feliksas Kapocius, šv. Sosto delegatas lietuviams katalikams Vokietijoje ir Austrijoje, prisimindamas tarp kitko knygnešius, kurie gabeno iš Mažosios Lietuvos lietuvišką spaudą, nes ir jam tekę kartą pasidžiaugti iš tėvo kontrabandinių kelių gautais „Kristaus gyvenimu“ ir „Tėvynės sargu“, kuriuos vėliau rusų žandarai kratos metu išplėšė iš jo rankų.

Pabaltiečių stovyklose per trumpą laiką susikūrus ben-drom lietuvių (liuteronų ir reformatų) evangelikų parapijoms, jau 1946 m. lapkričio 9 ir 10 d. įvyko pirmasis išėivijos evangelikų bažnyčios sinodas Lebenstedte, Vokietijoje. Sinodo metu balsų dauguma išėivijos bažnyčios senjoro (vyskupo) titulu tuo laiku dar nebuvo) pareigoms buvo išrinktas kun. lic. Jonas Pauperas iš Miuncheno, kun. Adomui Gelžiniui atsi-sakius dar kartą kandidatuoti.

Po 50 metų Vokietijoje gyvenantys lietuvių evangelikai buvo susirinkę Annabergo pil-yje rugpjūčio mėnesį, kur at-tinkamai paminėjo šią sukaktį, dalyvaujant vyks. Hansui Dum-piui iš Čikagos. Platesnį referatą apie lietuvių evangelikų bažnyčią skaitė Artūras Hermanas. Čikagoje šią sukaktį pami-nės visos lietuvių evangelikų parapijos kartu Vokietijos pa-rapijos bažnyčioje. Ta proga giedos jungtinis Zions ir Tėviškes parapijos choras, vadovaujamas muz. Arūno Kaminsko.

Valteris Bendikas

IŠ ARTI IR TOLI

NAUJIENOS IŠ KALIFORNIJOS

Prelatas Jonas Kučingis, Los Angeles buvęs šv. Kazimiero parap. klebonas, kitų metų pradžioje švęs 60 metų kunigystės jubiliejų. Jo knyga „Mano gyvenimo takais“ spausdinama Lietuvoje (mecenatė Monika Lembertienė).

Rašyt. Algirdas Gustaitis, gyvenantis 7946 West 4th St., Los Angeles, California, 90048, spalio 5 d. 1996 m. bus 80 m. amžiaus. Tebėra kūrybingas.

Los Angeles liet. Radijo valandėlės metinis pokylis — pietūs (1996.IX.22) praėjo gražiai, jaukiai ir pelningai. Si., Radijo valandėlė (pirm. Vyt. Šeštoka) lietuvių Kalifornijoje mėgstama ir moraliai bei finansiškai remiama.

Gera, kad šie „metiniai pietūs“ pasirūpino labai gražia muzikine programa. Solistė Stasė V. Šimolūnienė, sopranas, meniškai ir žaismingai atliko Br. Budriūno, Gorbulekio (žod. Pr. Lemberto), Gailevičiaus (ž. St. Santvaro) ir keletą pasaulio kompozitorių kūrinių. Jai akompanavo muz. W. Lockwood.

Šokiama grojo akordeonistas Česl. Geštautas.

LOS ANGELES LIETUVIŲ DIENOS

Tradicinės Lietuvių dienos Los Angeles šv. Kazimiero parapijoje ir kieme vyks š.m. spalio 5 ir 6 d. (šeštadienį ir sekmadienį).

Šventė bus pradėta šeštadienį, 11:45 val. ryto, šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokinių pasirodymu, LB „Spindulio“ ansamblio sveikinimu — „kepurinės“ šokių ir šv. Kazimiero parapijos choro (kartu su vaikų choru) dainomis. Oficialus šventės atidarymas — 12 val. dieną. Po to abi dienas vyksiančioje programoje dalyvaus: Toronto jaunimo ansamblis „Gintaras“, Los Angeles jaunimo ansamblis „Spindulys“, šv. Kazimiero parapijos choras, Los Angeles Vyrų kvartetas, Keistulių teatras iš Vilniaus, dainininkės Nijolė Sparkytė ir Sigutė Miller, „Trys sešutės Grikavičiūtės“, Muzikos ansamblis. Vyks ir laimėjimai. Šventė sekmadienį bus baigta 3:30 v.p.p. Los Angeles LB „Spindulio“ kartu su Toronto „Gintaru“ atliekama tautiniais šokiais ir Los Angeles šv. Kazimiero parapijos choro pasirodymu. Šventės uždarymas — 4 val.p.p.

JUOZO KOJELIO PAGERBIMAS LOS ANGELES

Juozo Kojelio knygos „Ir šviesa ir tiesa“ sutiktuves ir autorius pagerbimas, jo 80 metų amžiaus sukakties proga, vyks sekmadienį, lapkričio 17 d., šv. Kazimiero lietuvių parapijos salėje, Los Angeles, CA. Pradžią 12 val. Pietūs — 1 val. p.p.

BALFO DIREKTORIŲ SUVAŽIAVIMAS

Balto direktorių metinis suvažiavimas spalio 19 d. vyks Clevelande, Lietuvių namuose, 877 East 186th Street.

Pranešimus padarys: direktorių pirm. Rimtautas Dabšys, Centro valdybos pirm. ir reikalų vedėja Maria Rudienė, gen. sekretorius Juozas Majauskas, izd. Koetas Čepaitis, vicepirmininkai: Albinas Dzirvonas, kun. Jonas Kuzinskas, kun. Jonas Juozapaitis, Stasys Vanagūnas ir spaudos komisijos pirm. Vytautas Kasniūnas. Skyrių pirmininkai praneš apie šalpą Lietuvai.

Suvažiavimą globoja Clevelando Balfo skyrius, vadovaujamas Vinco Apaniaus.

NE VISAI TIKSLU

Ingrida Bublėnė, neseniai paskirta Lietuvos generaline garbės konsule Cleveland, OH, prašo atitaisyti Eltos žinutę, išspausdintą „Drauge“. Ji pažymi, kad šiuo metu eina JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos narė (ne vicepirmininkė) pareigas.